ANALELE ARCHITECTUREI

ȘI ALE

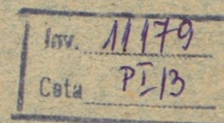
ARTELOR CU CARE SE LÉGA

PUBLICATE SUB DIRECȚIUNEA

D-LUI

I. N. SOCOLESCU

ARCHITECT SI INGINER

APARE O DATA PE LUNA

ABONAMENTELE

Pe un an în Bucureștĭ	24 leĭ
„ „ în Județe	30 „
„ „ Uniunea postală	36 „
Tĕrĭ strĕine afară din uniune	40 „

ANUNCIURI

Una pagină întrégă	300 leĭ
1/2 „	150 „
1/4 „	75 „

Saŭ c. m. pătrat 50 banĭ pe an.

Abonamentele se fac numaĭ pe anul întreg începând de la 1 Ianuariŭ.

Redacția — STRADA PITAR-MOȘIŬ, 16 — Administrația

SUMARIUL

BUCURESCI

TIPOGRAFIA CURȚII REGALE, F. GÖBL FII PASAGIUL ROMAN, 12.

ANALELE

ARCHITECTUREI

ANALELE
ARCHITECTUREI
ANUL II
1891
TABLA DE MATERIE

TABLĂ DE MATERIA

COPRINSA IN ANUL AL II[EA]

1891

SUMARIU NO. 1.

SUMARIU NO. 2.

SUMARIU NO. 3.

SUMARIU NO. 4.

SUMARIU NO. 5.

SUMARIU NO. 6.

SUMARIU NO. 7.

SUMARIU NO. 8.

SUMARIU NO. 9.

SUMARIU NO. 10.

SUMARIU NO. 11.

SUMARIU NO. 12.

ANUL II. — No. 1. IANUARIE 1891.

ANALELE ARCHITECTUREI

ŞI ALE

ARTELOR CU CARE SE LÉGĂ

DIRECTOR I. N. SOCOLESCU ARCHITECT

CLĂDIREA PALATELOR CAMEREI DEPUTAŢILOR ŞI SENATULUI

Ideia, de a se clădi un palat anume pentru Camera deputaţilor, datéză de la 1873, cînd în sesiunea parlamentară 1873—74 se propuse şi se hotărî ca să se deschidă un concurs internaţional pentru întocmirea proiectuluĭ palatuluĭ Cameret deputaţilor. După multe preparative, concursul a avut loc în 1879, cu care ocasie s'aŭ presentat proecte din Austria, Germania, Franţa şi Romînia. Juriul găsind că premiul I nu se póte da, s'a acordat premiul II-lea proectuluĭ presentat de d. architect Al. Săvulescu, şi premiul al III-a unuĭ proect din Viena. Acest concurs însă nu a avut nicĭ o urmare, de óre ce s'a făcut propunerĭ ca palatul Camereĭ şi Senatuluĭ să fie clădite împreună, pentru consideraţiĭ de estică şi economie. In acest scop se şi începu pregătirea programelor necesare unuĭ noŭ concurs internaţional pentru întocmirea proectelor unuĭ palat care să coprindă Camera şi Senatul. Terenul pentru acéstă importantă clădire fu ales pe bulevardul Elisabeta lîngă Imprimeria Statuluĭ, şi chiar expropierile eraŭ terminate, cînd evenimentele politice veniră să oprésca aceste preparative.

Pînă la finele anuluĭ 1889, totul remase pe loc, cînd la 26 Ianuarie 1890, preşedintele Camerii, d. G. Gr. Cantacuzino, face cunoscut Ministeruluĭ de Interne dorinţa representanţilor ţăriĭ, de a vedea cu o oră maĭ înainte clădindu-se un palat special pentru Cameră, cel existent fiind cu totul impropriŭ destinaţiuneĭ sale.

La acéstă lăudabilă iniţiativă, preşedintele consiliuluĭ de miniştri, d. General G. Manu, propune în şedinţa Cameriĭ de la 13 Februarie şi la Senat în şedinţa de la 14 ale aceliaşi lunĭ ca ambele corpurĭ să 'şĭ alégă cîte o comisie care să se ocupe cu facerea lucrărilor pregătitóre pentru realisarea acelor clădirĭ.

Camera Deputaţilor deleagă pe d. G. Gr. Cantacuzino, preşedintele seŭ, şi pe d-niĭ deputaţĭ M. Cogălniceanu, Nicolae Ionescu, Iacob Negruţi, G. Duca, M. Ţoni, Gr. Cozadini şi G. Vernescu.

Senatul deleagă pe d. A. Creţulescu, preşedintele seŭ şi pe d-niĭ senatorĭ: General I. Em. Florescu, Al. Orĕscu, C. Esarcu, P. S. Aurelian, G. Filipescu, St. Greceanu şi V. A. Ureche.

La lucrările acesteĭ duble comisiunĭ, s'a hotărît să ia parte pe lîngă d. prim-ministru General G. Manu, şi d-niĭ miniştriĭ de Instrucţie Publică Th. Rosetti, de Finanţe M. Ghermani şi de Domeniĭ Gr. Pĕucescu, precum şi primarul Capitaleĭ d. Em. Protopopescu-Packe.

Pentru ca comisia să pótă discuta cu folos chestiunile speciale ce vor fi supuse deliberări sale, s'a chemat şi d-ni architecţĭ M. Caputineanu, I. Mincu, I. Socolescu, şi d. Maimarolu, a lua parte la lucrărĭ.

Prima şedinţă plenară a avut loc la 11 Martie 1890, la care a luat parte 19 membri, şi după o discuţie fórte animată, s'a decis ca palatul Camereĭ deputaţilor să se facă separat de palatul Senatuluĭ.

In a doua şedinţă de la 25 Martie, la care a luat parte 20 membri, s'a decis ca palatul Cameriĭ să fie clădit pe bulevardul Elisabeta, lîngă Imprimeria Statuluĭ, iar palatul Senatuluĭ să fie clădit pe locul numit piaţa Constantin-Vodă, în faţa casiĭ de Depunerĭ şi Consemnaţiunĭ.

Tot în aceiaşĭ şedinţă s'a ales o comisiune care să se ocupe cu elaborarea programuluĭ pentru ţinerea unuĭ concurs între specialiştĭ.

Comisiunea alésă s'a compus din: d-niĭ preşedinţĭ aĭ Cameriĭ şi Senatuluĭ, d. primar al Capitaleĭ, d. senator Esarcu, d-niĭ deputaţĭ G. Duca şi I. Negruţi, şi d-niĭ architecţĭ I. Socolescu şi D. Maimarolu.

Dupĕ maĭ multe şedinţe consecutive acéstă comisiune, în şedinţa sa plenară de la 8 Maiŭ 1890, a dat citire memoriuluĭ presentat de sub-comisia specială compusă din d-niĭ Duca, Socolescu, şi Maimarolu, prin care se propune 3 procedeurĭ pentru realisarea proectelor. [1]

MEMORIU [1]

ASUPRA

MODULUI DE PROCEDARE PENTRU INTOCMIREA PROECTELOR ŞI ECSECUTAREA LUCRARILOR PALATULUI PARLAMENTULUI

Subsemnaţiĭ, conform însărcinăreĭ cu care am fost onoraţĭ, de a studia şi a arăta care pot fi procedeurile cele maĭ convenabile pentru realisarea proectelor şi ecsecutarea lucrărilor Palatuluĭ Parlamentar, avem onórea a vĕ supune resultatul cercetărilor şi discuţiunilor nóstre, încheiate în resoluţiunile şi motivele de maĭ jos.

Dupĕ o mică discuție s'a admis propunerea d-luĭ Esarcu de a se face un concurs internațional sub formă de schiță, după care să se alégă cele maĭ bune soluțiunĭ, iar pentru proectul definitiv, să fie însărcinat un architect romîn care, luînd parte la concurs, a fost cel maĭ sus clasat.

In ḑiua de 13 Maiŭ comisiunile parlamentare, în ședință plenară aŭ luat cunoștință de lucrările comisiuneĭ speciale, și dupĕ ce a discutat programul presentat, s'a hotărît ca într'o ultimă ședință să se discute forma sub care se va presenta concursul și modul de procedare pentru obținerea proectelor definitive.

In ședința plenară de la 18 Maiŭ, la care a luat parte 17 membrĭ, s'a pus în discuțiune memoriul și propunerile sub-comisiuneĭ speciale. Dupĕ o vie discuțiune, d. General Florescu propune ca să se țină un concurs internațional de ante-proecte, iar proectul definitiv să se întocméscă de architectul romîn, care va fi clasat maĭ sus printre concurențiĭ romînĭ,—și care atît pentru proectul definitiv, cît și pentru executarea lucrărilor să fie asistat de un comitet executiv de treĭ persóne.

Acéstă propunere fiind primită de majoritatea comisiuneĭ, d. prim-ministru, a formulat resoluțiunea următóre, care a fost acceptată de complectul comisiunilor, adică:

Anteproectele întocmite pentru Cameră și Senat carĭ vor fi obținut cel maĭ mare premiŭ acordat de Juriu, vor servi de bază pentru întocmirea proectelor definitive. Architecțiĭ romînĭ carĭ, printre concurențiĭ romînĭ, va fi clasațĭ maĭ sus pentru Cameră, cît și acela care va fi clasat maĭ sus pentru Senat, vor fi însărcinațĭ cu întocmirea proectuluĭ definitiv și cu direcțiunea lucrărilor ; guvernul va numi o comisiune executivă de treĭ persóne technice romîne care va controla, priveghia și asista pe architectul dirigent atît la facerea proectelor definitive cît și la executarea lucrărilor.

Programul definitiv și modul de organizare al concursuluĭ, fiind hotărîte în cîte-va ședințe următóre, concursul a fost publicat la 1-iŭ Iulie, și la 1-iŭ Noembrie s'aŭ presentat conform programuluĭ un numĕr de 37 proecte pentru Cameră și 19 pentru Senat.

Dupĕ o expositie publică de opt zile a proectelor, în Palatul nouluĭ Ateneŭ, Juriul internațional a procedat la examinarea proectelor, încheind un proces-verbal de operațiunile sale, în coprinderea următóre :

PROCES-VERBAL

despre operațiunile Juriilor însărcinate a judeca concursul pentru un ante-proiect pentru Camera Deputaților și Senatul din București.

Juriile s'aŭ întrunit, Venerĭ 7 (19) Decembre, la Ministerul de Interne, sub președința d-luĭ prim-ministru, președinte al Consiliuluĭ, General Manu, la $9\frac{1}{2}$ ore diminéța.

Eraŭ presențĭ :
D. G. Gr. Cantacuzino, președintele Camereĭ deputaților.
D. Edmond de Joly,
„ Paul Wallot,
„ A. Orĕscu, senator.
„ Gr. Cerchez,
„ C. Esarcu,
„ G. Duca.

Maĭ întiiu am împărțit chestiunea în două părțĭ deosibite :
I Intocmirea proectelor, și
II Dirigerea și ecsecutarea lucrărilor.

I. Intocmirea proectelor

Pentru întocmirea proectelor, subsemnațiĭ am găsit că treĭ procedeurĭ se pot întrebuința, și anume :

a) *Să se însărcineze un architect romîn, care să întocméscă proectul și să dirigă lucrările în anume condițiĭ ce vom specifica maĭ jos ;*

b) *Să se facă concurs internațional în bune condițiĭ ; și*

c) *Să se comande proiectele uneĭ somitățĭ din străinătate, rămînind ca în ambele casurĭ* (b) *saŭ* (c) *să se execute lucrările printr'un architect romîn.*

Să analisăm acuma fie-care din procedeurĭ ca defecte și ca folóse.

a) Să se însărcineze un architect romîn cu facerea proectuluĭ și dirigerea lucrărilor.

Acéstă procedare o găsește comisiunea că ar fi maĭ potrivită cu cerințele actuale și maĭ favorabilă din maĭ multe puncte de vedere.

Maĭ întiiu de tóte, astă-zĭ avem în țară un numĕr suficient de architecțĭ romînĭ, carĭ, prin studiele speciale ce aŭ făcut, pot presenta o garanție suficientă de capacitate pentru întocmirea proectuluĭ.

Dacă architecților romînĭ nu li se va da ocasiunea de a studia lucrărĭ importante ca cele ce se vor ridica, precum : Parlamente, musee, catedrale, archive, teatre ect. și vom avea recurs tot la streinĭ, nu numaĭ căĭ vom condamna a nu putea face nicĭ o probă de talentul și capacitatea lor, dar în acelașĭ timp vom condamna țara a-șĭ vedea capitala împodobită cu cele maĭ importante palate făcute de streinĭ, atuncĭ cînd architecțiĭ romînĭ nu lipsesc și nu așteptă de cît ocasia a se produce.

Maĭ întiiŭ, în nicĭ o țară nu se maĭ face apel la elemente streine, cînd elemente naționale sunt, căcĭ dacă este o fală să avem monumente importante și numeróse, este o mare mîndrie națională a avea opere datorite fiilor țereĭ chiar.

Nicăerĭ și în nicĭ o artă, nu s'a format artiștĭ de pe băncile școlelor, ci după ce aŭ eșit de acolo și aŭ fost încuragiațĭ cu încrederea suveranilor și guvernelor.

Toțĭ architecțiĭ importanțĭ din țărĭ maĭ înaintate ca noĭ și cu o pepinieră maĭ mare de artiștĭ, ast-fel s'aŭ format, prin ocasiĭ favorabile și prin încrederea cu care aŭ fost onorațĭ.

De altmintrelea, maĭ trebue să relevăm că, în puținele ocasiĭ ce aŭ fost în trecut, de clădirĭ importante, dintr'un sentiment de neîncredere neîntemeiat, s'a înlăturat architecțiĭ romînĭ, avîndu-se recurs la architecțiĭ streinĭ de o capacitate neprobată, și resultatele aŭ fost fórte desavantagióse.

Admițîndu-se dar, ideea de a se însărcina un architect romîn, suntem de părere se se procédă ast-fel :

Comisiunea plenară a clădirĭ Parlamentuluĭ, în de comun acord cu guvernul, va hotărî care dintre architecțiĭ romînĭ, care a făcut o școlă specială, să fie însărcinațĭ cu lucrarea. Pentru temeiul alegerĭ se va da un termen de 2 zile architecților romînĭ ce vor voi să se ocupe cu acéstă lucrare, să-șĭ prezinde actele și lucrările ce posedă, precum și un memoriŭ de ce lucrărĭ aŭ executat, pe basa cărora comisiunea va face alegerea.

Architectul ales va fi șeful lucrărilor de proiecte și executare. El va fi angagiat în mod formal și va fi obligat a-șĭ da tot timpul numaĭ acesteĭ lucrărĭ.

Pentru o maĭ complectă siguranță, proectul ce va întocmi să fie ecsaminat și de ver-o somitate din străinătate, saŭ chiar să fie lucrat sub privegherea și consiliele sale.

Partea constructivă se va întocmi cu ajutorul asistențĭ uneĭ comisiunĭ speciale compusă din treĭ persóne, după cum s'a procedat cu clădirea Palatuluĭ de justiție.

Cu modul acesta se va asigura și partea artistică și partea practică a lucrărilor.

Cu acest sistem proiectele pot fi gata în 3—4 lunĭ cel mult, și în tómna anuluĭ acesta lucrările pot fi scóse în licitație iar în primăvara anuluĭ 1891 să-șĭ încépă clădirea spre a fi gata în 2—$2\frac{1}{2}$ anĭ.

b) Concurs internaționul în bune condițiunĭ

După tóte științele ce avem, concursurile n'aŭ dat resultate bune maĭ în nicĭ o țară, și maĭ puțin la noĭ, din maĭ multe cause :

Maĭ întâĭ, orĭ-carĭ ar fi avantagile materiale ce s'ar propune, cam cu greŭ architecțiĭ marĭ se vor decide să se presinte la concurs și să risce o învingere față cu concurențiĭ de tótă mîna, reputația și posiția lor nepermițîndu-le a o face.

Afară de acésta, proiectele ce se obțin prin concurs ne fiind definitive, și guvernul reservîndu-șĭ dreptul a executa lucrările prin ómeniĭ sĕĭ, proectul cel maĭ bun va trebui complectat și transformat. Dar chiar dacă am fi dispușĭ să dăm dirigirea lucrărilor, celuĭ ce va avea cel maĭ bun proect— fie chiar strein—, care om, architect mare, 'șĭ va părăsi țara și lucrările să vină la noĭ pentru o plată destul de modestă.

Vedem dar că prin concurs, de la început suntem sigurĭ că ne adresăm la architecțiĭ de mîna a doua în streinătate, saŭ la necesitoșĭ carĭ visează un premiu.

Deosebit de acésta, architecțiĭ romînĭ, cu greŭ vor putea lua parte la un concurs internațional, căcĭ le lipsește și mijlócele materiale și mijlocul de consultație și ajutor ce vor avea ceĭ din streinătate, ast-fel că lucrarea lor se va presenta în condițiĭ maĭ inferióre, cea ce i va îndemna să renunțe maĭ bine de cît să risce o învingere nedréptă.

D. Prin-ministru, după ce a expus misiunea Juriilor, a propus să se numéscă o sub-comisiune technică însărcinată cu facerea studiuluĭ prealabil al proiectelor.

Acéstă comisiune se va compune din :

D. E. de Joly, architeet,
„ P. Wallot, „
„ A. Orescu, senator,
„ G. Duca, deputat,
„ Gr. Cerkez, inginer.

Lucrarea acesteĭ sub-comisiunĭ va trebui să fie presintată la întrunirea plenară a juriilor, care va putea avea loc Marțĭ, 11 (23) Decembre, pentru judecarea definitivă a proectelor relative la Camera deputaților, și a doua dĭ, Mercurĭ, pentru judecarea definitivă a proectelor relative la Palatul Senatuluĭ.

Aceste propunerĭ, fiind imediat admise, sub-comisiunea s'a transportat la Ateneŭ, unde a început operațiunile sale, studiînd maĭ întîiŭ proectele relative la Palatul pentru Camera deputaților.

Palatul Camereĭ deputaților

Proectele presintate la concurs sunt în numĕr de 37, dintre carĭ : 5 trimise din Bucurescĭ, 6 din Viena, 4 din Berlin, 2 din Londra, 8 din Paris, 8 din Roma, 2 din Bruxel, 1 din Stuttgart, 1 din Münich.

Sub-comisiunea, în ședințele succesive ce a ținut, a început prin a elimina un numĕr óre-care de proecte, carĭ, orĭ cîte merite ar fi avut în ele, nu i s'a părut că întrunesc calitățile dorite.

Aceste eliminărĭ succesive și în totul provisoriĭ, părerea comisiuneĭ plenară fiind absolut reservată, aŭ redus numĕrul proectelor, asupra cărora s'a îndreptat examenul minuțios al sub-comisiuneĭ, la 8, purtînd următórele devise :

Aurora. — *Romania.* — *Nov 1890.* — *Patrie et travail.* — *Nihil sine Deo.*—*Mens agitat molem.*—*Divan.*—*Iza.*

Aceste proiecte aŭ fost obiectul unuĭ examen minuțios și uneĭ discuțiunĭ pe larg. Memoriele carĭ le însoțesc aŭ fost citite.

Sub-comisiunea se crede datóre a face o primă observațiune, care se aplică la tóte aceste proiecte, adică că orĭ-care ar fi evaluațiunile trecute în aceste memoriĭ, luîndu-se de basă evaluațiunea pe metru cub a construcțiunilor sub cornișe, nicĭ unul din aceste proiecte nu 'ĭ-ar părea în stare de a fi executat pentru prețul maximum de 2.500.000 leĭ arătat în programul concursuluĭ.

Sub meritul aceste observațiunĭ generale, sub-comisiunea, în urma examinăreĭ ce a făcut, consemnéză în procesul sĕŭ verbal, fără ordine de clasare, cele maĭ de căpetenie critice la carĭ pare a da loc aceste proecte.

Aurora

Acest proiect presintă o bună împărțire a serviciilor legislative și administrative. Terenul ocupat de clădire este pe cît se póte de restrîns, ast-fel că cheltuelile cu acest proiect s'ar putea reduce la o cifră maĭ moderată. Nu sunt de cît două curțĭ interióre. Sala pașilor perduțĭ este bine așezată. Fațadele, maĭ cu sémă fațada principală, se presintă ca un studiŭ serios.

Cele maĭ principale critice ce sunt de făcut sunt următorele :

Proiectul este așezat, maĭ în întregul sĕŭ, pe un sistem de sălĭ luminate de sus prin mijlocul unor acoperișurĭ cu gémurĭ. Avênd în vedere climatul țĕreĭ, lumina verticală ar fi de preferat.

Scările carĭ duc la tribuna corpuluĭ diplomatic, la cea

Prin concurs se va perde timp și va costa și mulțĭ banĭ.

Este știut că pentru un concurs internațional trebue cel puțin șase lunĭ, și cheltuielĭ destul de marĭ cu premiurĭ, publicațiĭ, juriĭ, etc. Premiurile singure vor absórbe 30—45000 leĭ, iar cu cele-l'alte cheltuelĭ, vom ajunge la 50—60000 leĭ cheltuielĭ, vom avea aproape un ante proiect pe basa căruia să întocmim proiectul definitiv, pentru care trebue să consumăm încă 4—5 lunĭ și alțĭ banĭ.

Ast-fel dar proiectele de executare nu vor fi gata de cît prin Martie-Aprilie, iar lucrările nu vor putea începe de cît la finele anuluĭ 1891 saŭ în primă-vara anuluĭ 1892.

Dacă însă, în tóte aceste observațiunĭ se va menține ideea de un concurs internațional, atuncĭ suntem de părere ca să fie organisat în condițiunile următóre :

1. Se va hotărî darea a treĭ premiurĭ importante :

a) *Premiul I* va avea 40,000 leĭ, din care 20,000 la judecarea concursuluĭ, iar 20,000 după ce va presenta proectul definitiv cu tóte detaliurile și modificările cerute.— Dacă premiul I va cădea asupra unuĭ romîn, el va fi de drept însărcinat și cu dirigerea lucrărilor în condițiile ce vom arăta maĭ jos. Dacă premiul I va cădea pe un proect străin pentru terminarea luĭ cu tóte detaliurile, architectul romîn ce va dirige lucrările să fie ales imediat și va lua parte la redactarea proectuluĭ și detaliurile definitive.

b) *Un premiu al II-lea de 10,000 leĭ și un premiu al III-lea de 5000 leĭ.*

Tóte proiectele devin proprietatea Statuluĭ.

Dacă ver unul din premiurile II și III vor cădea asupra unuĭ romîn acela va fi de drept însărcinat cu dirigerea lucrărilor.

2. Termenul de predarea proectelor va fi de cincĭ lunĭ de la publicarea concursuluĭ.

3. Pentru a pune pe toțĭ concurențiĭ din țară și streinătate în condițiĭ egale de luptă și pentru a nu da loc la lucrărĭ de fantazie și de efect, se stabilește că, concurențiĭ vor presenta un numer egal de desenurĭ, cu aceleașĭ întinderĭ și în aceleașĭ condițiĭ de ecsecuție, ca ast-fel juriul să n'aibă a se pronunța de cît asupra celeĭ maĭ bune composițiĭ.

a) In acest scop să hotărește ca să se presinte :

b) Un plan general pe scara de 0,0025

c) Cite un plan de fie-care etagiu pe scara 0,005

d) O fațadă principală și una laterală pe scară de 0.001.

e) O secție în lung și două secțiĭ transversale pe scara de 0,001.

Tóte desenele vor fi făcute în cernélă négră, fără culorĭ s'aŭ prespectivă.

Afară de desenele cerute la a, b, c, d, e, nu se admite alte desenurĭ.

Proectele vor fi presentate pe rame întinse, spre a putea fi expuse.

Juriul se va compune din : Un architect renumit din Franța, unul din Germania, unul din țară numit de Guvern, Președintele Cameriĭ, și Directorul cancelariĭ Cameri, doĭ deputațĭ ómenĭ specialĭ.

Avisul juriuluĭ va fi motivat și publicat în *Monitorul Oficial.*

O esposiție de 6 zile va fi înainte și după judecare.

Nu se cere a se indica nicĭ instalațiile speciale, nicĭ construcția, nicĭ devise, ci numaĭ un memoriu esplicativ și de motivarea dispozițiunilor admise.

Acest memoriu va fi redactat în limba francesă saŭ romînă.

Dacă juriul va găsi cu cale a nu acorda premiul I, atuncĭ, se va acorda încă un premiu al II-lea și 2 premiurĭ al III-lea, rĕmînînd ca proiectul definitiv să fie redactat și executat de architectul romîn ce va fi obținut premiul cel maĭ superior, iar în cas de a fi doĭ cu acelașĭ premiu să se tragă la sorțĭ.

Dacă nicĭ un romîn nu va fi obținut un premiu, fie din lipsă de participare la concurs, fie alt-fel, atuncĭ architectul romîn ce va fi ales pentru dirigerea lucrărilor va face proectul definitiv ;— alegerea luĭ se va face după cum am arătat la partea I-ia.

Cu ast procedeŭ, architecțiĭ romînĭ și ceĭ strĕinĭ sunt pușĭ în condițiĭ egale de luptă, și architecțĭ marĭ pot avea un îndemn puternic, de óre-ce sunt bine renumerațĭ și lucrarea lor e complectată ast-fel ca să le pótă purta numele.

c) Comandarea proectelor uneĭ somitățĭ din strĕinătate

In casul cînd primele două procedeurĭ s'ar părea nesuficiente, atuncĭ suntem de părere a se comanda proiectul unuĭ architect renumit din strĕinătate, ales printre somitățile academiilor s'au printre profesorĭ, carĭ aŭ executat lucrărĭ importante în țara lor saŭ în alte părțĭ.

Acest architect va fi obligat a întocmi un ante-proiect pe care 'l va supune uneĭ examinărĭ prealabile în țară, după care va întocmi proectul definitiv, asistat de architectul romîn care va fi însărcinat cu dirigerea lucrărilor.

Proectul va fi predat complect cu tóte detaliurile și tóte instalațiunile speciale, devise etc., ast-fel ca să nu maĭ rămînă de cît a se executa întocmaĭ

II. Dirigerea și esecutarea lucrărilor

In orĭ-ce cas lucrările se vor executa de un architect romîn, asistat de o comisiune de 3 ómenĭ specialĭ, după cum s'a procedat cu clădirea Palatuluĭ Justițieĭ.

El va primi o tantiemă 3% în timpu lucrărilor și o primă de 2% după complecta lor terminare.

Orĭ-ce cheltuelĭ de biuroŭ și supraveghiere vor privi pe minister și se vor întocmi în de comun acord, după propunerea architectuluĭ dirigent.

a senatorilor, a familieĭ regale, nu sunt dispuse în mod fericit; se ajunge prin ele printr'un vestibul așezat într'un sub-sol întunecos, și punctele de plecare ale acestor scărĭ sunt asemenea întunecóse. Cele 4 scărĭ în formă de turele carĭ servesc tribunelor publice sunt prea strimte și de o intrare supusă la critică.

Scările descoperite carĭ se găsesc în partea fațadeĭ posterióre sunt inadmisibile, și nu în armonie cu clima țereĭ. Fațada posterióră presintă un zid mare care trece peste acoperiș, și care s'ar putea admite, dacă ar fi de óre-care folos, dar se găsește așezat numaĭ ca un paravan care înșală ochiu. Dispozițiunea scaunelor în sala de ședințe nu permite de a se instala convenabil banca miniștrilor. Locul ce s'a dat acesteĭ băncĭ concentric cu băncile deputaților nu este în raport cu obiceiurile parlamentare ale țereĭ, unde deputațiĭ rare orĭ se urcă la tribună, preferind a vorbi fără a părăsi locul lor.

S'ar putea aduce îndreptare acestuĭ inconvenient din urmă studiîndu-se în alt mod așezarea scaunelor.

Romania

Dispozițiunea generală a acestuĭ proect presintă seriόse calitățĭ. Sala de ședință este luminată prin ochiurĭ de ferestre verticale, și împărțéla din interior este destul de practică. Prin un studiŭ ulterior, ar trebui să se caute un mijloc pentru a micșora înălțimea prea mare a săleĭ, care n'ar trebui să trécă peste 17—18^{m}, ceea-ce este deja un maximum.

Fațadele înfățișéză bine planul, ar trebui căutat însă a reduce mărimea domuluĭ central.

Sala de ședințe este înconjurată de o galerie circulară concentrică, dînd o intrare bine combinată la băncile deputaților. Acéstă dispozițiune ar trebui să fie reprodusă și la etagiul superior pentru a desființa calea care servă de circulațiune interióră la acele tribunĭ, și a înființa o galerie, ce ar permite ca circulațiunea acestor tribunĭ să se facă pe din afară, ceea-ce ar presenta avantagiul de a se reduce adîncimea tribunelor și a-ĭ îmbunătăți condițiunile de acustică ale săleĭ.

Galeria circulară de la rîndul de jos se află în proiect împărțită în două, în tótă lungimea eĭ, prin o serie de colóne, a cărora trebuință nu se explică. Ar trebui desființate și astfel s'ar putea micșora lărgimea totală a acesteĭ galeriĭ și ar restrînge dimensiunile acestor părțĭ de clădire.

Trebue să semnalăm că în acest proiect, precum și în cel precedent (Aurora) te coborĭ pentru ca să ajungĭ la planum săleĭ de ședințe.

Acéstă dispozițiune, care are seriόse avantage, ar trebui însă să fie examinată cu maturitate, căcĭ ar schimba obiceiurile actuale. Biuroul președinteluĭ este pe un nivel cu vestibulul părțeĭ posterióre.

Locul tronuluĭ Majestățeĭ Sale este înălțat cu cîte-va trepte maĭ sus de cît biuroul Președinteluĭ.

Intrările în sala de ședințe, în sala de pașĭ perduțĭ, și în cele două galeriĭ marĭ longitudinale sunt prea înghesuite. Un studiŭ ar permite lesne a face să dispară acest defect.

Este póte de regretat că, în distribuire apartamentul primuluĭ-ministru nu este în comunicațiune maĭ directă cu apartamentul președinteluĭ Camereĭ; dar apropiarea cerută există cu tóte aceste, și acéstă dispozițiune a permis autoruluĭ proectuluĭ de a face o intrare maĭ demnă pentru Majestatea Sa când vine să deschidă Camerele.

Nov 1890

Dorința de a micșora suprafața clădită a îndemnat pe autorul acestuĭ proect a face un plan atît de compact în cît aerul și lumina zileĭ lipsesc în o parte a distribuțiuneĭ sale.

E de temut asemenea că sala de ședințe să nu fie destul luminată. Lumina nu o atinge de cît prin un plafond cu gémurĭ, care și acesta 'șĭ primește lumina în mod indirect.

Intrările publiculuĭ nu sunt bine dispuse.

De și intrarea Majestățeĭ Sale se face prin un vestibul convenabil, cu tóte că pus în afară de axa planuluĭ, comunicațiunea acestuĭ vestibul cu sala de ședințe nu pare a avea o încăpere îndestulătóre.

Fațadele, pline de talent, și carĭ sunt maĭ apreciabile prin o perspectivă, ce nicĭ nu era cerută, arată valórea persóneĭ care a conceput acest proiect.

Suprafațe acoperită a acestuĭ proiect și, prin urmare cubul seŭ sunt restrînse; autorul însă n'a putut ajunge la asemenea resultat de cît prin mijlocul unor dispozițiunĭ carĭ par a fi supuse la critică.

Patrie et travail

Acest proect, a căruĭ fațadă și secțiĭ dovedesc talentul autoruluĭ, presintă un plan cam complicat, voluntar, în unele părțĭ și maĭ ales în construcțiunile ridicate pe fațada principală, care absórbe o suprafață, a căreea întrebuințare este de discutat, în vreme ce sala pașilor-perduțĭ se află puțin prea micșorată în lărgimea eĭ.

Forma sucită a acoperișelor se regăsește prin suprimarea părților perdute în învelitorĭ.

In vederea climeĭ țereĭ, ar fi de preferat să se caute a se prevedea lumina verticală, în locul ochiurilor de gémurĭ puse pe acoperiș.

Dispozițiunea semicirculară, dată de către autorul proiectuluĭ saleĭ de ședințe, are inconvenientul inherent acestor soiurĭ de dispozițiunĭ, acel de a face ca cele $^{2}/_{3}$ din spectatorĭ să fie pușĭ într'un chip puțin favorabil pentru a auzi.

Acest inconvenient este exagerat prin posițiunea prea înaintată, pe care proiectul o dă președinteluĭ, care ar avea astfel o parte din deputațĭ în dosul luĭ. Acest defect ar putea fi micșorat retrăgîndu-se tribuna și tot biuroul, maĭ cu sémă că loja regală este așezată la o înălțime prea mare și într'un chip prea theatral.

Nihil sine Deo

Dispozițiunea generală a acestuĭ proect se presintă în condițiunĭ satisfăcĕtóre. Scările și întrările deputaților pe fațada principală, acele a publiculuĭ pe fațadele laterale, intrarea Majestățeĭ Sale prin fațada posterióră par a oferi dispozițiunĭ convenabile, cu condiție de a le lumina maĭ bine.

Sala de ședințe este luminată vertical saŭ prin marĭ ferestre semicirculare d'asupra tribunelor rînduluĭ al II-lea saŭ prin un plafond cu gémurĭ.

Criticele, ce se pot face acestuĭ proect, consistă maĭ cu deosebire în aceea că suprafața totală a terenuluĭ este ocupată de clădirĭ, căcĭ cele 8 curțĭ interióre sunt prea înguste pentru ca să maĭ fie trebuință de a se scădea suprafețele lor din cubul total.

Dispozițiunea băncilor în sala de ședințe nu'ĭ prea nemerită. Nu înțelege cine-va sistemul dublu ce s'a adoptat, părînd a face două clase de deputațĭ: uniĭ de la centru și alțiĭ de la circonferință.

Banca miniștrilor este rĕŭ așezată; însă aceste greșelĭ de dispozițiune s'ar putea modifica prin un noŭ studiŭ. Tribunele rînduluĭ al II-lea sunt puse prea sus și acésta pare din nenorocire inherent chiar spirituluĭ planuluĭ, și cu greŭ s'ar putea schimba prin un noŭ studiŭ.

Fațadele și secțiunile sunt concepute într'un mod fericit afară de mărimea domuluĭ central, pentru care ar trebui căutat să fie redus.

Mens agitat molem

Acest proect se presintă în condițiunĭ diferite de cele ce s'aŭ vorbit, prin aceea că sala de ședințe nu ocupă centrul planuluĭ, în cît are inconvenientul de a fi depărtată de serviciĭ.

Autorul a dispus ingenios împrejurul săleĭ de ședințe scările carĭ duc la tribune; însă așezarea domuluĭ central d'asupra săleĭ de pașĭ perduțĭ ar conduce la o cheltuială cu totul fără nicĭ un folos; căcĭ nu e nevoie a da o așa mare desvoltare uneĭ părțĭ secundare. Ceva maĭ mult încă, acest imens spațiŭ va fi greŭ adus la o temperatură relativ egală.

Din modul de a fi conceput planul resultă o încrucișare de intrările deputaților cu acelea ale miniștrilor și intrarea Majestățeĭ Sale ceea ce are destule inconveniente reale în practică, și deosebit de acesta Majestatea Sa n'ar avea o intrare demnă de Ea pentru a merge la sala de ședințe.

Divan

Dispoziția generală a planuluĭ este descusută. Intrarea tribunelor cu rampe în două curțĭ interióre ar fi imposibilă

în practică. Dispoziția scaunelor în sala de ședințe reproduce destul de exact pe aceea a Camereĭ actuale ; dar acéstă disposiție a uneĭ sălĭ provisoriĭ este susceptibilă de critice.

Intr'un parlament unde de obiceiŭ vorbesce fie-care de la locul sĕŭ, oratorul s'ar găsi în alternativa de a întórce spatele preşedinteluĭ saŭ celeĭ marĭ părțĭ din auditor, saŭ chiar, în unele casurĭ, de a vorbi în spatele auditoruluĭ, afară numaĭ dacă auditorul nu se va întórce spre orator, în paguba buneĭ ordine și cu óre-care obosélă.

Fațadele cu colonade à jour ar presinta seriόse inconveniente, avînd în vedere clima Bucureștilor, și deosebit că nu presintă nicĭ un folos

Iza

In amenagiarea interiόră a săleĭ de ședințe, banca miniștrilor e așezată în mod puțin convenabil.

Cele două curțĭ carĭ servă de intrare, la drépta și la stînga una prin care se luminéză apartamentele preşedinteluĭ Cameręĭ și al preşedinteluĭ Consiliuluĭ de miniștri și cea-altă prin care sunt luminate diversele serviciĭ, provόcă o mare desvoltare de fațade. Se pare că ar fi fost posibil de a suprima aripele carĭ formézà bibliotecă de o parte și restaurant de cea-altă parte, de óre-ce aceste serviciĭ s'ar fi putut pune la parter, după programă chiar.

Apartamentele preşedinților Camereĭ și Consiliuluĭ de miniștri, carĭ sunt puse în comunicație directă cu sala de pașĭ-perduțĭ, nu pare a fi în condițiunĭ prea favorabile.

Marile rampe carĭ servă la intrarea Regeluĭ și a ambasadorilor ar fi de un acces incomod pentru trăsurĭ și ar coprinde curțile în mod cam greoiŭ.

Fațadele, în carĭ se găsește óre-carĭ reamintirĭ, sunt simplu concepute. Sala de ședințe e luminată vertical. Acéstă sală, precum și sala de pașĭ-perduțĭ aŭ înălțimĭ prea considerabile. Excesul aceșteĭ înălțimĭ, va face cu totul dificile condițiunile de acustică, de încălzire și de ventilațiune, s'ar putea însă modifica printr'un studiŭ.

Cu tóte aceste reserve, acest proiect se presintă în condițiĭ satisfăcĕtóre.

Maĭ rĕmîne să se constate evaluațiunile cubice pe carĭ le-a făcut sub-comisiunea, și pe carĭ le pune în paralel cu evaluațiunile cubice date de concurențĭ în memoriele lor, dupĕ cum se vede în tabloul aci alăturat :

No.	ARĔTAREA PROECTELOR	Cub sub cornice indicat în memoriĭ	Cub dupe verificare
1	Aurora	70.000 m^3	91.497 m^3
2	România	130.728 m^3	137.688 m^3
3	Nov 1890	—	97.722 m^3
4	Patrie et travail	103.685 m^3	191.483 m^3
5	Nihil sine Deo	—	227.040 m^3
6	Mens agitat molem . . .	88.600 m^3	125.498 m^3
7	Divan	96.000 m^3	115.030 m^3
8	Iza	80.000 m^3	119.382 m^3

Sub-comisia technică, viŭ preocupată de diferințele simțitóre ce există între cuburile diverselor proiecte, carĭ aŭ fost examinate, 'șĭ a pus întrebarea daca față cu termeniĭ programuluĭ, carĭ cere ca evaluația în metri cubĭ sub învelitorĭ să nu întrécă suma de 2.500.000 nu urma a face din chestia evaluațieĭ cheltuelilor o condiție esențială a judecățeĭ. Sub-comisia însă a crezut că daca, unele din aceste proiecte presintaŭ un cubagiŭ inferior în raport cu altele, autoriĭ lor n'aŭ ajuns la acest resultat de cît sacrificînd óre-carĭ condițiunĭ esențiale ; că afară de modul de evaluație a cheltuelilor prevĕdute, lăsînd de o parte tot ce este d'asupra streșinilor, învelitorĭ ornate, grupe de statuĭ, turle, etc., s'ar putea ajunge la o evaluație ilusorie pe metru cub, și că alte proiecte s'ar putea printr'un studiŭ serios, să fie aduse la evaluațiĭ cubice carĭ ar fi maĭ puțin considerabile. Și dupĕ ce a deliberat sub-comisia, sub reserva avisuluĭ comisieĭ plenare, a judecat că trebue maĭ cu sémă să țină compt de meritele reale ale proectelor

Sub-comisia, avînd în vedere spiritul și litera programuluĭ care asigură absoluta libertate a guvernuluĭ romîn pentru executarea proectuluĭ, trebue cu atît maĭ mult să'șĭ facă reservele sale, cu cît nicĭ unul din anteproectele carĭ sunt menționate în procesul sĕŭ verbal, nu i se pare că póte fi executat așa cum este conceput, și că tóte ar avea nevoe de modificărĭ profunde și o preschimbare completă, pentru a deveni executabile.

Procesul-verbal al operațiunilor sub-comisiuneĭ fiind ast-fel încheiat și subscris de membriĭ sĕĭ, sub-comisia a hotărît ca acest proces-verbal să fie presentat la adunarea plenară a juriuluĭ, putînd servi de element la votul ce juriul va avea să dea.

Semnațĭ :
Edmond de Joly,
Paul Wallot,
Al. Orĕscu,
G. Duca,
Gr. Cerkez.

Și Marțĭ $^{11}/_{23}$ Decembrie, la 10 ore de diminéța, Juriul fiind strîns în adunare plenară, sub preşedenția d-luĭ prim-ministru General Manu.

Fiind față d-niĭ George Gr. Cantacuzino, preşedintele Camereĭ.

George Duca, deputat delegat pentru a lua parte la lucrările juriuluĭ

Edmond de Joly, architectul Camereĭ deputaților din Paris.

Paul Wallot, architectul Reichstaguluĭ din Berlin.

Alexandru Orĕscu, architect.

Grigore Cerkez, profesor de construcțiĭ la școla națională de podurĭ și șosele.

Dupĕ examinarea și discutarea merituluĭ proiectelor, juriul a decis cu unanimitate de voturĭ, că, avînd în vedere meritul concursuluĭ, trebue să se dea cîte-șĭ trele recompense prevĕzute în program. Cu unanimitate maĭ puțin un vot, s'a decis a se acorda :

Premiul I, proectuluĭ, avînd devisa :

Romania

Premiul al II, proectuluĭ, avînd devisa :

Patrie et travail

Premiul al III, proiectuluĭ, avĕnd devisa :

Iza

și a se acorda o mențiune onorabilă proectelor cu devisele :

Aurora

Nov 1890

Mens agitat molem

Dupĕ ce juriul 'șĭ a terminat judecata, d. prim-ministru, Preşedintele Juriuluĭ, a deschis plicurile conținînd numele concurenților și s'a găsit că :

Proiectul avĕnd devisa **România,** și care a obținut premiul I, este al d-luĭ **Maimarolu**, architect din Bucureștĭ.

Proiectul avĕnd devisa **Patrie et travail** este al d-luĭ **Giulio Magni**, architect la Roma, care a obținut al II, premiŭ.

Proiectul avînd devisa **Jza,** care a obținut premiul al III, este al d-lor **I. Mincu și C Baicoianu**, architecțĭ din Bucureștĭ.

In ceea ce privește proectele menționate, juriul a decis ca plicurile conținînd numele concurenților, să nu fie deschise de cît dacă autoriĭ acestor proiecte vor cere-o.

Făcut și încheiat acest proces-verbal la $^{11}/_{23}$ Decembre 1890.

Semnațĭ :
G. Manu, președinte al Consiliuluĭ de miniștri.
George Gr. Cantacuzino, preşedintele Camereĭ.
Edmond de Joly, architectul Camereĭ deputaților din Francia.
Paul Wallot, Kaiserl. Baurath.
Al. Orĕscu.
G. Duca.
Gr. Cerchez.

Palatul Senatuluĭ

Proectele presentate la concurs sunt în numĕr de 18. Sub-comisia, în ședințele sale succesive ce a ținut, a început prin a elimina un óre-care numĕr de proiecte carĭ, orĭ cîte merite ar avea, nu i s'a pǎrut cǎ întrunesc calitǎțile dorite.

Aceste eliminărĭ, cu totul provisoriĭ, — reservîndu-se în mod absolut avisul comisiuneĭ plenare, — aŭ redus numĕrul proiectelor de examinat cu de amĕruntul de sub-comisiune la 4, avînd devisele următóre:

Salve. — *Arte Carmen.* — *Vitruvius.* — *Prosperabitur.*

Aceste proecte aŭ făcut obiectul unuĭ examen minuțios și a uneĭ discuțiunĭ detaliate, și sub-comisia arată în procesul sĕŭ verbal, fără ordine de clasare, principalele critice la carĭ aceste proiecte pare a da loc.

Salve

Acest proiect presintă o mare simplicitate de plan. Fațada principală se presintă în condițiĭ onorabile. Pe lîngă aceste elogiĭ trebue criticat accesul defectuos la tribune, fațade laterale în carĭ se acuză două părțĭ dominante, separate una de alta, d'asupra săleĭ de pașĭ-perduțĭ și a săleĭ de ședințe, carĭ vor fi de un efect desavantagios. Dar aceste defecte ar putea fi micșorate printr'un studiŭ serios.

Sala de ședințe este concepută cu înălțimĭ prea grandióse și carĭ presintă un aspect prea de proiect de concurs fără caracter practic.

Aceste înălțimĭ ar trebui să fie aduse la proporțiĭ mult maĭ moderate. Ar trebui să se studieze un sistem de luminat vertical pentru sala de ședințe. Luminatul prin învelitorĭ de sticle, presintă inconveniente în raport cu clima țĕreĭ, cum s'a maĭ arătat încă.

Tribuna regală n'are un caracter destul de distinct; nu e de cît o porțiune din tribunele de întîiul rînd, din carĭ nu se alege de cît prin simple despărțirĭ.

Intrarea în sala de ședințe se face printr'o galerie de jur împrejur, la nivelul superior al scaunelor și prin două ușĭ laterale așeḑate la acelașĭ nivel, astfel că trebue să scoborĭ pentru a ajunge la nivelul de jos al săleĭ.

Arte Carmen

Presinta o masă de construcțiĭ bine aglomerate. Scările cu dublă rampă, carĭ aŭ un caracter prea monumental, n'aŭ intrare de cît prin subasmentul edificiuluĭ și punctul lor de plecare e cu totul întunecos.

Sala de ședințe este luminată prin partea superióră. Tribunele de al duoilea rînd aŭ adîncimĭ cu totul exagerate. Printr'un studiŭ noŭ, póte că s'ar putea găsi mijlocul de a se lumina vertical.

Vitruvius

Planul, care presintă avantagiul de a acoperi o suprafață minimă de teren, dă loc la o primă critică de o importanță fórte mare în raport cu clima. Marile peronurĭ exterióre, precum și scările descoperite din fațada posterióră, ar face intrarea acestuĭ Palat cu totul imposibilă. Se pare însă că autorul proiectuluĭ a pus adevĕrata intrare a senatorilor prin peronul cel mare al fațadeĭ principale, căcĭ micile scărĭ din drépta și din stînga, carĭ descind pînă la pardoséla etagiuluĭ subasment sunt afectate de dînsul serviciuluĭ intrăreĭ tribunelor.

Acelașĭ sistem de luminat sala de ședințe prin învelitorĭ de sticlă.

Scările, în formă de turele, așeḑate în curțile interióre, carĭ admit intrarea publiculuĭ în inima clădireĭ, sunt criticabile ca formă și ca posiție.

Prosperabitur

Acest proiect presintă de asemenea inconvenientul marilor scărĭ exterióre carĭ comandă intrările edificiuluĭ. Sala de pașĭ-perduțĭ, propriŭ ḑisă, este precedată de o mare galerie, și urmată de o sală pătrată. Comunicația între serviciile legislative și administrațiune s'ar face în mare parte traversîndu-le, ceea-ce ar fi defectuos

Sălile multiple, pe carĭ le presintă acest proiect, sunt inutile. Intrarea publiculuĭ prin duoĕ scărĭ circulare e rĕŭ luminată. Sala de ședințe luminată prin părțĭ orizontale și verticale, are în acest punt o înălțime exagerată care ar fi trebuit redusă la proporțiĭ maĭ practice.

Pentru cele-alte observațiĭ sub-comisia se referă la ceea-ce s'a ḑis în procesul-verbal relativ la operațiunile sale pentru Camera Deputaților. Evaluațiunile cubice sunt următórele:

Salve	cub după memoriŭ	
	după verificare	168 070 m^3
Arte-Carmen	cub după memoriŭ	60.000 m^3
	„ după verificare	162 264 m^3
Vitruvius	cub după memoriŭ	46.000 m^3
	după verificare	47.582 m^3
Prosperabitur	cub după memoriŭ	60.000 m^3
	după verificare	140.954 m^3

Procesul-verbal al operațiunilor sub-comisiuneĭ, fiind astfel încheiat și subscris de către membriĭ sĕĭ, sub-comisia a decis ca acest proces-verbal să fie presintat la întrunirea plenară a Juriuluĭ, ca putînd servi de element la votul ce Juriul va trebui să 'șĭ dea.

(Semnațĭ):

Edmond de Joly.
Paul Wallot.
Al Orĕscu.
Gr. Cerchez.

Și Mercurĭ $^{12}/_{24}$ Decembre la orele 10 de diminéță, Juriul fiind întrunit în adunare plenară sub președința d-luĭ prim-ministru General Manu, fiind fațǎ:

D. General I. Em. Florescu, președintele Senatuluĭ;

D. C. Esarcu, senator delegat a lua parte la operațiunile Juriuluĭ, și

D-niĭ architecțĭ Edmond de Joly, Paul Wallot, Al. Orĕscu și Grigore Cerchez.

Dupĕ ce a examinat și discutat meritele proiectelor, Juriul a decis cu unanimitate de voturĭ, că avînd în vedere meritul concursuluĭ, trebue acordate cele 3 premiĭ prevĕḑute în program.

Cu unanimitate de voturĭ a decis să se acorde:

Premiul I proectuluĭ avînd devisa:

Salve

Premiul II proectuluĭ avînd devisa:

Prosperabitur

Premiul III proectul avînd devisa:

Vitruvius

Și o mențiune onorabilă proectuluĭ cu devisa

Arte Carmen

Dupĕ ce Juriul 'șĭ-a dat ast-fel judecata, D. prim ministru președintele Juriuluĭ, a deschis plicurile conținînd numele concurenților și s'a găsit că:

Proiecttul avînd devisa **Salve**, care a obținut premiul I, este al d-luĭ **A Marcel**, architect din Paris.

Proiectul avînd devisa Prosperabitur, care a obținut premiul II, este al d-luĭ **A. Ballu**, architect al guvernuluĭ, din Paris.

Proiectul avînd devisa **Vitruvius**, care a obținut premiul III, este al d-luĭ **I. Socolescu**, architect din Bucureștĭ.

In ceea ce privește proectul menționat, Juriul a decis ca plicul conținînd numele concurentuluĭ să nu fie deschis de cît dacă autorul proectuluĭ o va cere.

Făcut și încheiat presentul proces-verbal la $^{12}/_{24}$ Decembre 1890.

(Semnațĭ):

G. Manu, președintele Consiliuluĭ de miniștri
I. Em. Florescu, președintele Senatuluĭ.
C. Esarcu, delegat din partea Senatuluĭ,
Edmond de Joly, architect al Camereĭ deputaților din Francia.
Paul Wallot, Kaiserl. Baurath.
Al. Orĕscu.
Gr. Cerkez.

După terminarea lucrărilor juriuluĭ, proectele aŭ fost din noŭ expuse în timpt de opt ḑile, dupe care s'a reținul cele 6

proecte premiate, iar cele l'alte aŭ fost trimise celor în drept.

Cu acéstă operațiune s'a încheiat cel maĭ important concurs ce s'a ținut la noĭ în țară, concurs care a avut drept resultat fericit succesul strĕlucit al architecților romînĭ și stabilirea în mod definitiv a reputațiuneĭ lor.

Din 12 proecte, alese de Juriŭ, 7 aŭ fost datorite architecților romînĭ, douĕ architecților francezĭ, unul italian, unul englez și unul austriac.

Din șase premiurĭ acordate, treĭ aŭ fost luate de romînĭ, unul de italienĭ, și douĕ de francezĭ.

Din patru mențiunĭ onorabile acordate, douĕ aŭ fost acordate proectelor romîneștĭ, una proectuluĭ englez și una proectuluĭ austriac.

Așa dar din ḑece recompense de diverse categoriĭ cincĭ aŭ fost acordate architecților romînĭ.

Succes maĭ strălucit nicĭ nu era posibil.

In numerile viitóre ale *Analelor* vom examina proectele alese de Juriŭ și vom face observațiunile nóstre.

* * *

Dăm pentru numĕrul de aḑĭ planurile proectuluĭ „Romînia" care a obținut premiul I de Cameră, al d-luĭ architect Maimarolu.

RUBENS SI REMBRANDT

Legăturile, carĭ aŭ strîns atîtea veacurĭ sórta bună orĭ rea a Țerilor-de-jos, începură a deveni maĭ laxe încă de la mijlocul secoluluĭ al XVI-lea, fiind-că protestantismul se încuibase în o parte însemnată a poporațiuneĭ. Convingerile religióse s'aŭ desvoltat din ce în ce maĭ pronunțat. Din causa catolicismuluĭ egoist frămîntările aŭ devenit fórte atrocĭ. Ele aŭ degenerat, la urmă, în luptele cele maĭ înverșunate. In aceste timpurĭ de grele ispite, sentimentul național încă începuse a se desvolta, cu deosebire în partea nordică a Țerilor-de-jos. Locuitoriĭ eĭ, în mare parte aŭ fost de viță germană. Abiea era dat signalul lupteĭ și scisura între Flandra și Olanda se face ireparabilă.

Pînă în aceste timpurĭ arta pictureĭ cu greŭ se póte despărți în flamandă și olandesă, de óre-ce pictoriĭ nordicĭ și sudicĭ aŭ trăit amestecațĭ. Nicĭ stilul picturilor lor nu ne-ar ajuta mult la o împărțire sigură, de óre-ce cele maĭ multe opurĭ de artă d'impreună cu documentele referitóre la viața și activitatea artiștilor, aŭ cădut, în mare parte, pradă neîndurătoruluĭ resboĭ de credință. Numaĭ după ce aceste lupte aŭ fost spre sfîrșit, cînd Olanda își cîștigase independența eĭ sub aripele protestantismuluĭ, iar Brabantul catolic ajunsese iar în posesiunea spaniolă, numaĭ atuncĭ artele aŭ început a lua un sbor. Și în adevĕr, nicăerĭ nu s'a desvoltat arta în un timp așa scurt, în douĕ direcțiunĭ cu totul nouĭ ca în Țările-de-jos. Arta a fost favorisată maĭ mult prin întîmplare, căcĭ fie-care direcțiune avuse cîte un escelent representant. In jurul lor se concentrézá aprópe tótă céta contimporană a pictorilor din aceste țerĭ.

Aceștĭ representanțĭ a fost Petru Paul Rubens și Rembrandt Harmensz van Ryn. Primul e luceafărul școleĭ sudice adică flamande, ultimul al celeĭ nordice adică olandeze.

Și viața acestor marĭ pictorĭ pare că stă în armonie cu coloritul lor. Rubens duce o viață luxuriósă, princiară. Abea era de 24 anĭ și el a și intrat în serviciul principilor. Prin asta, cariera luĭ a fost făcută. El este unul dintre ceĭ d'întîĭ coloriștĭ aĭ lumeĭ, descriind figurile luĭ flamande în pojarul de colorĭ aprópe fără umbre, arătîndu-ni-se maĭ mult ca colorist de cît ca desemnător. Luĭ i-a surîs norocul în tótă viața. Renumele luĭ încă pînă ce trăia s'a respîndit în tótă lumea cultă. Și nicĭ cînd un pictor genial nu s'a bucurat în viața sa de atîtea onorurĭ lumescĭ ca Rubens. In tablourile luĭ religióse el este sclavul catolicismuluĭ renovat, care voesce cu orĭ-ce preț să echilibreze perderile simțite prin o sumedenie de tablourĭ estasiate, visionarĭ, prin crearea de sfințĭ nuoĭ, de ordinĭ și sĕrbătorĭ nouă. Terenul motivelor luĭ e nesecaver.

Rembrandt însă, trăesce o parte din viață avut și norocos, o altă parte însă, sĕrac și nefericit. In apogeul sĕŭ, el este aprópe adorat de contimporaniĭ și pictoriĭ olandezĭ, la finea vieții sale însă e părăsit de ceĭ maĭ mulțĭ aĭ sĕĭ. Un farmec neesplicabil esistă în coloritul luĭ. Aprópe toțĭ pictoriĭ contimporanĭ și următorĭ din Olanda a fost atinșĭ de acest farmec al clarobscuruluĭ sĕŭ. Uniĭ l'aŭ înțeles și 'ĭ-a remas credincioșĭ, alțiĭ l'aŭ imitat căcĭ era la modă, și cînd sórta luĭ s'a schimbat în spre rĕŭ, acești călătorĭ vremelnicĭ l'a părăsit căutîndu-șĭ alțĭ idolĭ, de óre-ce de o independență individuală de loc nu eraŭ capabilĭ. Marele olandez este fórte credincios natureĭ. El este capul tuturor realiștilor. El învĕlesce figurile luĭ în acel clarobscur misterios pe care l'a furat cu multă trudă din natură. Și cît farmec zace în acest clarobscur, cît idealism coloristic! Colorile 'ĭ staŭ la disposiție, ca cu ajutorul lor sĕ cîștige acel efect magic, la care privirile contemplatorilor staŭ absorbite!

Se pare că acest clarobscur misterios aŭ emanat și de la caracterul sĕŭ individual. El ca și Correggio trăesce retras de sgomotul lumeĭ celeĭ marĭ, fără ca să fie în serviciul unuĭ domnitor orĭ principe Și ceea ce a produs cu farmecul colorilor nu este alta de cît descrierea lupteĭ nedecise între vointa și simțirile luĭ.

Atît Rubens cît și Rembrandt a fost ereziĭ celeĭ maĭ perfecte technicĭ în arta pictureĭ, care este resultatul artiștilor genialĭ antecesorĭ începĕnd de la frațiĭ van Eyck, primiĭ carĭ aŭ întrebuințat technica cu colorĭ în oleŭ. Leonardo da Vinci, Rafael, Correggio, Andrea del Sarto, Tizian și Paulo Veronese aŭ perfecționat'o. Astfel Rubens și Rembrandt stăpînĭ pe aceste resultate a putut să ajungă a fi eroiĭ principalĭ aĭ secoluluĭ lor. Și unul și altul a lucrat cele maĭ variate motive. Rubens stăpînesce cu o putere genială motivele testamentuluĭ vechiŭ și noŭ, mitologia grecească și romană, legendele sfinților și scenele contimporane, și în fie-care arată o fantasie nesecaveră și cunoscințe profunde. El escelézá ca peisagist și pictor de animale, așa în cît tablourile luĭ de vînătóre, luptele de leĭ și lupĭ nu staŭ îndărătul lucrărilor celor maĭ marĭ pictorĭ din acest gen, a luĭ Snyders, Tyt și Paul Potter.

Rembrandt încă escelézá în scene mitologice, apoĭ în cele din testamentul noŭ și vechiŭ, numaĭ cît, că însemnătatea tablourilor religióse s'a perdut în Olanda, ce pe timpul luĭ nu maĭ era catolică ci protestantă. Și el a lucrat peisage dar numaĭ puține, în ele 'șĭ arĕtase marea luĭ iscusință. Cu animalele el nu s'a ocupat, dar a escelat în portretele colective, un gen de pictură ce este propriŭ olandez. Renumitul sĕŭ antecesor și contimporan Franz Hals, representantul școleĭ din Harlem cum și Bartolomeu van der Helst cu maniera luĭ fină și netedă, capul scóleĭ din Amsterdam, încă a cultivat cu marĭ succese acest gen de portrete, dar lucrările lor cele maĭ escelente se aprópie de ale luĭ Rembrandt de loc însă nu le întrec.

Rubens escelézá și ca architect, ca dovadă ne servesce biserica iesuiților din Anvers, care s'a esecutat după planurile luĭ. Rembrandt nu a fost activ în astă artă, dar a escelat pe

terenul gravureĭ. Lucrările luĭ Marc-Antonio Raimondi, a luĭ Dürer și ale altor gravorĭ renumițĭ, nu aŭ nimic a face cu calcografiile luĭ, care nu se pot de loc imita în privința finețiĭ tecnice. El e cel maĭ renumit dintre toțĭ artiștiĭ lumeĭ în arta technică și cu greŭ cine-va l'ar putea ajunge!

Rubens a lucrat peste 1400 tablourĭ, un numĕr extraordinar de mare. Aceste tablourĭ însă nu aŭ fost tóte esecutate de el, ci în mare parte de școlariĭ luĭ. Multe aŭ fost făcute numaĭ după schițele luĭ. Din astă causă fórte multe tablourĭ eșite din atelierul luĭ, sunt lucrărĭ modeste ba unele chiar mediocre. Insă aceea ce el a esecutat este admirabil, orĭ-ce critică e mută.

Rembrandt tot ce a făcut este extraordinar. Numaĭ executarea technică în portrete variéză. Asta a depins dupĕ cum persóna i-a fost maĭ mult orĭ maĭ puțin simpatică și după cum a fost și prețul ce 'i se plătea. Dar acésta se observă maĭ bine însă la Rubens. Negutătoriĭ de tablourĭ nu a întîrziat a vinde diferite lucrărĭ de-a școlarilor luĭ Rembrandt și de-a pictorilor carĭ l-aŭ imitat ca originalele luĭ Rembrandt. Astfel sunt și adĭ o mulțime de tablourĭ străine, care pórtă numele mareluĭ Olandez. Criticilor de artă le-a succes, cu deosebire în aniĭ din urmă, a deosebi tablourile autentice a luĭ Rembrandt. Numĕrul lor e redus la 350. Să subînțelege că și între acestea pot să fie unele carĭ nu sunt ale luĭ. Numĕrul gravurilor se rădică cam la 300.

Acum să privim maĭ de aprópe trăsurile principale din viéța acestor doĭ marĭ artiștĭ, să vedem prin carĭ fase trece stilul lor și carĭ sunt lucrările lor cele maĭ însemnate, carĭ fac epocă nu numaĭ în viéța lor artistică individuală, ci în arta întrégă a seculuĭ al XVII.

Rubens s'a născut la 28 Iunie 1577 în Siegen, un oraș de lîngă Ren, fiind descendentul uneĭ familiĭ avute din Anvers. Tatăl sĕŭ Dr. Jan Rubens a fost un refugiat protestant din Anvers. El s'a așezat cu familia sa în Colonia de unde, pentru o abatere, a fost esilat în Siegen. Aci s'a născut fiul sĕŭ Petru Paul. La anul s'a reîntors cu familia luĭ în Colonia, aci a crescut micul Rubens, sub îngrijirea părintéscă, pînă la 1587, cind murise tatăl sĕŭ. Dupĕ douĭ anĭ, familia luĭ trecênd din noŭ la catolicism, a putut în pace să se reîntórcă în orașul părinților lor, în Anvers, unde și-a continuat studiile în un colegiŭ iesuitic. Mama luĭ a voit să'l créscă pentru societatea înaltă, de aceea l'a dat ca pagiŭ la contesa Lelaign. Dar aci neplăcêndu-ĭ, după stăruințele luĭ mama sa să învoise în fine ca el să se dedice pictureĭ. Maĭ întîiŭ intră în atelierul unuĭ peisagist înrudit cu el, dar aci neîndestulit, merse la un pictor, de altminterea neînsemnat, cu numele Adam van Noort, apoĭ la Otto van Veen (Venius). La aceștĭ douĭ pictorĭ din urmă a învĕțat cîte patru anĭ. Venius însă l'a pregătit pentru Italia, de care tînĕrul artist s'a entusiasmat fórte mult.

Și în adevĕr, în 3 Maiŭ 1600 Rubens 'șĭ începe călătoria sa spre Italia. In Veneția este încîntat de representanțiĭ acesteĭ școle, aci copiéză pe Tizian și Paolo Veronese.— Correggio, representantul principal al școleĭ din Ferrara și Bologna, încă influințéză binefăcĕtor asupra mareluĭ artist de la Nord. In Mantova intră în serviciul duceluĭ Vincenzo Gonzaga, ca pictor de curte. Aci 'șĭ face începutul carriereĭ sale strălucite ca diplomat. Maĭ întîiŭ a copiat pentru ducele sĕŭ maĭ multe opere principale ale maiestrilor renumițĭ. Spre care scop a mers la Roma unde studiase și pe Michel Angelo.

Este de notat că deși Rubens are înaintea ochilor sĕĭ operele cele maĭ geniale din renascerea italiană, comorile cele maĭ prețióse ale clasicitățiĭ grece și romane, cu tóte acestea nu influințéză asupra luĭ nicĭ clasicile tipurĭ italiane și nicĭ idealismul formelor antice. El remîne credincios pornirilor sale originale de la nord și numaĭ coloritul venețian, cu deosebire a luĭ Tizian și Paolo Veronese, 'l acceptéză și 'l prelucréză. Ómeniĭ luĭ sunt sănĕtoșĭ, bine făcuțĭ și bine nutrițĭ*) sunt fiĭ aĭ Belgieĭ celeĭ avute, carĭ nu se îndestulesc cu mîncărĭ frugale, carĭ nu'șĭ frămîntă mintea cu probleme filosofice orĭ scrutărĭ sciințifice, ci caută să'șĭ facă viéța cît se póte de dulce și plăcută prin un traiŭ bun și îmbelșugat.

Totușĭ Rubens nu a rĕmas neînfluințat, în unele tablourĭ de ale luĭ, de motivele maiestrilor marĭ italienĭ. Așa motivul uneĭ lupte a luĭ Tizian înrîuréză asupra luĭ Rubens în renumitul sĕŭ tabloŭ „lupta amazonelor“ adĭ în pinacoteca din München. Judecata din urmă și luarea de pe cruce a luĭ Rubens sunt influințate de judecata din urmă a luĭ Michel Angelo din capela sixtină și de renumita luare de pe cruce a luĭ Danielo da Volterra din biserica S. Trinità ai monti din Roma. Rubens însă este un pictor genial, el scie prelucra motivele sale cu o maiestrie îndrăsnéță, conservîndu-și originalitatea sa în tóte tablourile luĭ principale.

Ducele Gonzaga recunoscêndu-ĭ calitățile marĭ, 'i însărcină cu o misiune diplomatică la regele SpanieĭFilip III. Din astă causă Rubens la 1603 părăsesce Italia pentru un an. In Madrid el este bine primit, aci copiéză pe Adam și pe Eva de Tizian și depinge maĭ multe comande pentru curteniĭ luĭ Filip III. Reîntors în Italia lucréză pentru Gonzaga dar și pentru sine pînă la anul 1608. In acest an primind vestea că mama sa e rĕŭ bolnavă părăsesce Roma, părăsesce Mantova fără a 'șĭ lua concediŭ de la principele sĕŭ și să grăbesce spre patria luĭ. Dar aci sosind nu maĭ aflase pe iubita luĭ mamă în viéță. De atuncĭ Rubens s'a stabilit în Anvers unde șĭ-a deschis acel atelier mare, care a confecționat sute de tablourĭ menite pentru tótă Europa.

Din cele 1400 tablourĭ carĭ pórtă numele luĭ Rubens, trebue să recunóscem că o parte mare sunt ieșite din acest atelier. Pe lîngă tot talentul mare a luĭ Rubens ca artist, trebue să recunóscem că el avuse talent mare și de întreprindĕtor primind comande peste comande din partea principilor și plutocraților. El încredințéză facerea acestor tablourĭ elevilor luĭ. Și dupĕ cum a fost eleviĭ, astfel și productele lor. Rubens pe unele el singur le termina, le da lustrul și aparența, pe altele le lăsa așa cum le-a făcut eleviĭ luĭ. De aci să explică pentru ce atîtea tablourĭ mediocre pórtă numele luĭ. Fórte potrivit dice Woermann în istoria pictureĭ cînd vorbesce despre Rubens: „nicĭ un maiestru al lumeĭ, afară póte de Kranch, nu este responsabil în o așa mĕsură de atîtea lucrărĭ modeste și slabe ca Rubens.“

Dar aceste lucrărĭ nu sunt a se supune criticeĭ după ce știm causa existențiĭ lor. In aceste nu avem a confunda pe marele maiestru, care în tablourile făcute de el strălucește atît de magnific prin pompa colorilor și prin exprimarea celor maĭ pasionate mișcărĭ în compositiunile luĭ.

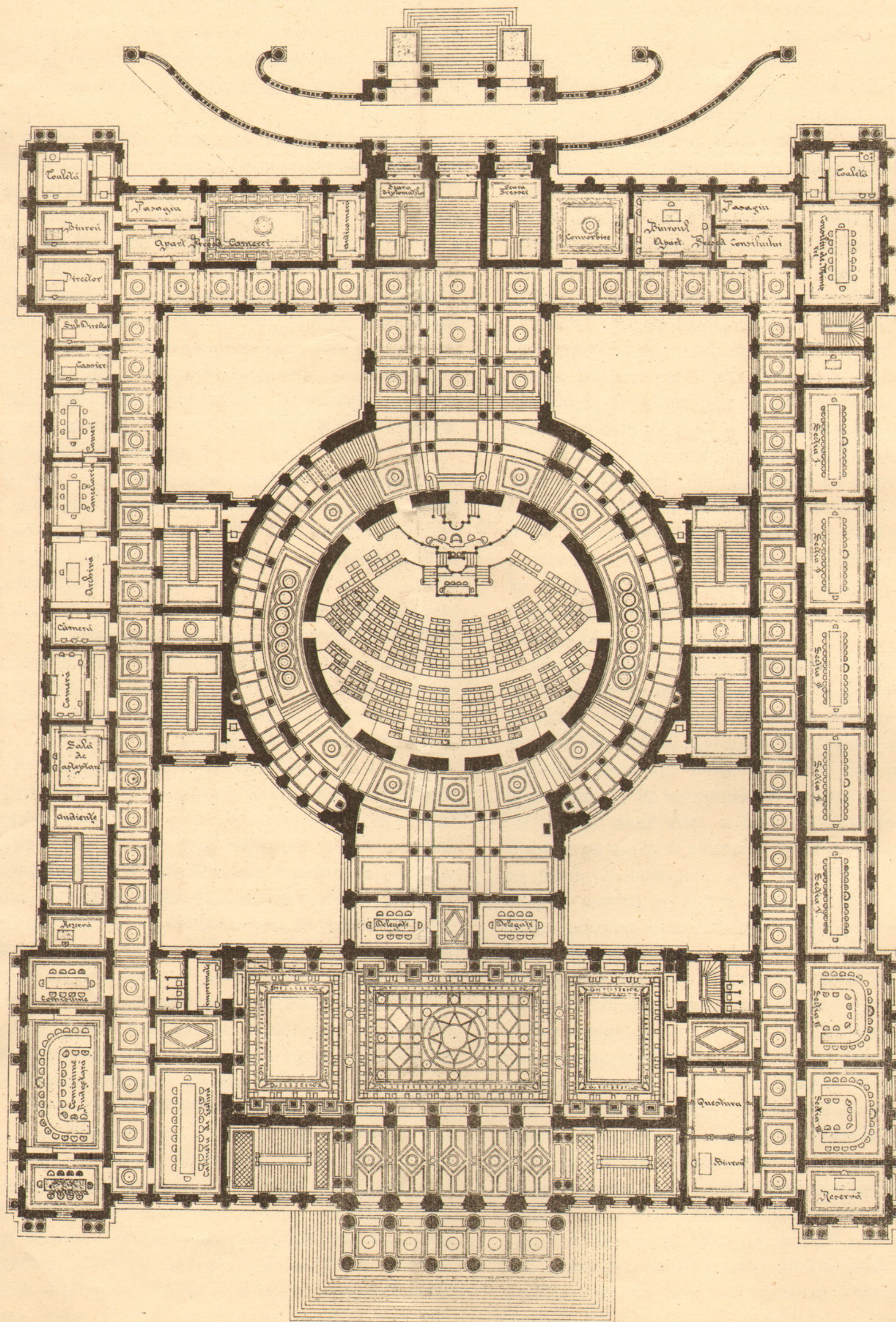
De la părăsirea Italieĭ pînă la mórtea sa Rubens a sĕrbătorit în decursul celor 32 de anĭ multe dile frumóse. Coloritul luĭ vioiŭ și cu foc să potrivește de minune cu viéța luĭ princiară, veselă și fără grijĭ. Principiĭ și regiĭ celor treĭ marĭ împărățiĭ l'aŭ grămădit cu onorurĭ și distincțiunĭ. La 1609 să căsătorește cu Isabella Brant, al căreĭ tip 'l întâlnim fórte des în tablourile luĭ din al doilea deceniŭ al seculuĭ al XVII-lea.

La 1621 pactéză cu regina Maria de Medici ca să-ĭ înfrumusețeze castelul Luxenbourg edificat pentru ea de Jacques Debrosse dupĕ mórtea regeluĭ Enric IV. Rubens a făcut pentru acest palat 21 tablourĭ, carĭ glorifică viéța Marieĭ de Medici.

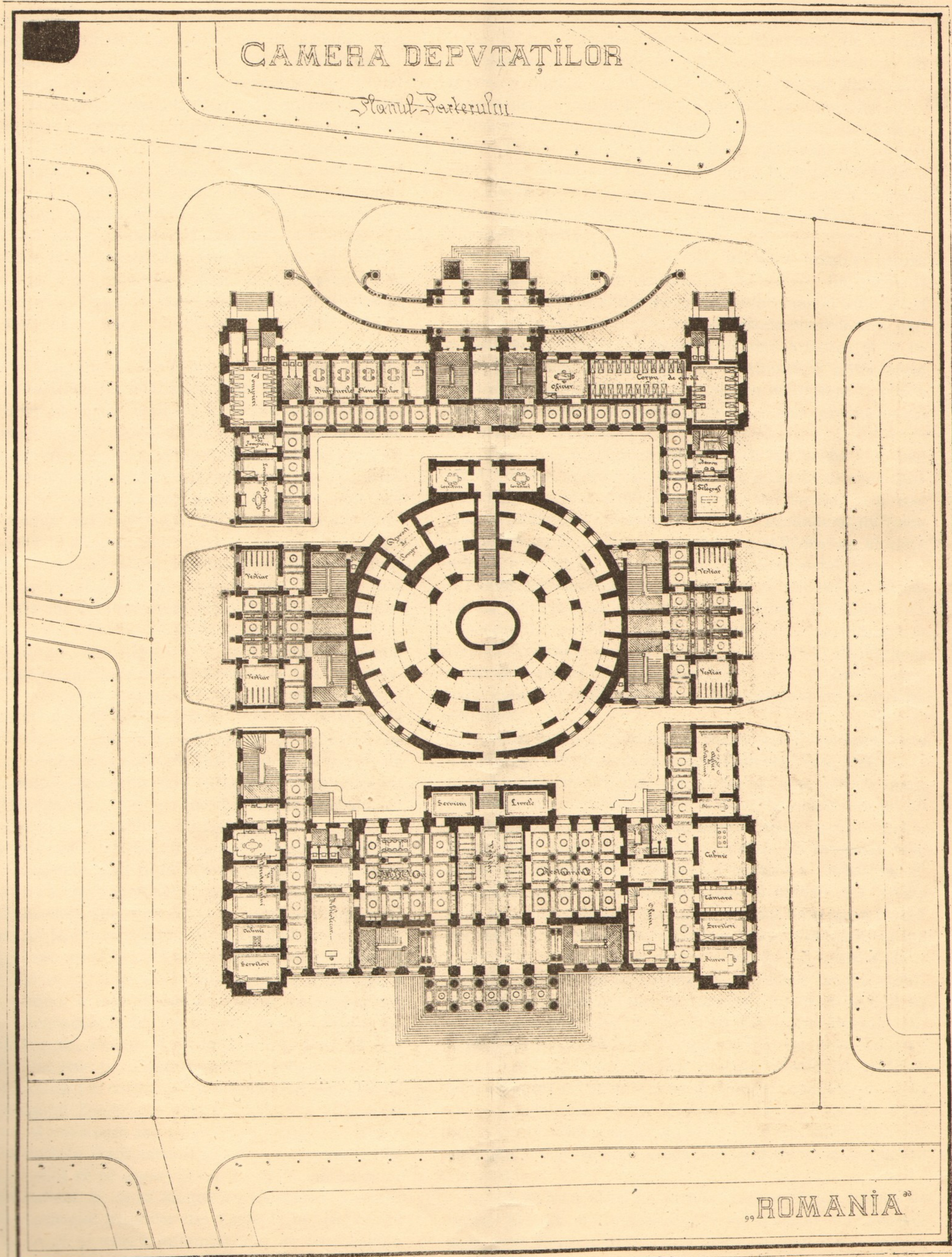
*) H. Taine: Philosophie de l'art.

CAMERA DEPUTAȚILOR

Planul Etagiului

ROMANIA

CAMERA DEPUTAŢILOR
Planul Parterului
„ROMANIA”

La 1628 Rubens merge în Spania ca să raporteze regeluĭ resultatele ce le-a obținut prin pertractările diplomatice cu representantul Angliei. In anul acesta Rubens face cunoștință cu marele maiestru Spaniol, cu Velazquez, unul dintre ceĭ maĭ marĭ portretiștĭ aĭ tuturor timpurilor și popórelor. El 'l entusiasméză pentru Italia. La 1630 merge în misiune diplomatică la Londra, unde e primit cu marĭ distincțiunĭ, e ridicat de rege la rangul de cavaler și contribue fórte mult la închiarea păceĭ între Spania și Anglia. La sfîrșitul acestuĭ an se căsătorește a doua óră cu frumósa fată Elena Fourment, de óre-ce prima luĭ soție iĭ murise la 1626. Acéstă femee 'l însoțise în restul vieții luĭ, un înger blînd, ea influențéză asupra luĭ atît de bine-făcător dîndu-ĭ o nouĕ viață și admirabile impulsiunĭ pentru artă. Tipul eĭ gingaș și seducător 'l întîlnim fórte des în ultimele luĭ tablourĭ. De la 1635 el e tot bolnăvicios petrecênd în retragere maĭ mult în castelul sĕŭ Steen, unde a maĭ lucrat multe tablourĭ. Cu deosebire în timpul ultim el se ocupă cu peisagele, a căror motive sunt luate din Brabant. El móre de podagră la 30 Maĭ 1640 în Anvers.

Din aceste scurte date vedem cine a fost Rubens.

Cu totul altă icónă ne înfățișază viața luĭ Rembrandt. El nu este din familie mare, tatăl sĕŭ a fost un morar cu stare care s'a nisuit se dea copiluluĭ sĕŭ o creștere solidă. Și nu este nicĭ o mirare, de óre-ce la începutul seculuĭ al XVII în Olanda eraŭ fórte puținĭ carĭ nu știaŭ citi și scrie. Olanda în acele timpurĭ a stat pe o treaptă cu mult maĭ înaltă în privința instrucțiuneĭ de cît multe state ale Europeĭ din secolul al XIX-lea. Sub atarĭ împrejurărĭ să naște Rembrandt, după constatările cele maĭ recente, la 15 Iulie 1606. Contimporanul sĕŭ Orlers, care scrisese viața luĭ, istorisește că tata luĭ Rembrandt la dat 'l-a școlă să învețe latinește. Maĭ tîrziŭ a fost înscris la universitatea din Leyden, dar vĕdînd că are talent pentru pictură a intrat în atelierul unuĭ pictor neînsemnat cu numele Jacob Jsac van Swanenburgh unde a petrecut aprópe treĭ anĭ. După asta a mers la Amsterdam la pictorul Petru Lastman care și-a făcut școla în Italia. Rembrandt însă nu a stat la el de cît o jumĕtate de an. Se pare că el are a mulțumi fórte mult unuĭ pictor din Leyden cu numele de Joris van Schooten. Contimporanul sĕŭ Jan Lievens, cu care și-a făcut studiele, probabil că încă a contribuit la desvoltarea luĭ Rembrandt.

Tóte aceste sunt numaĭ începutul străluciteĭ carierĭ artistice a luĭ Rembrandt. Și în adevĕr, el nu s'a îndestulit cu resultatele cîștigate pînă aci, a simțit însă tăria ca să lucreze independent. Din astă causă el părăsește după șase anĭ atelierul luĭ Lastman și cu el Amsterdamul, reîntorc îndu-se în locul sĕŭ natal Leyden la căminul părintesc cam la anul 1623. Aci se pune pe studiarea temeinică a natureĭ, a umbreĭ și lumineĭ și maĭ pe sus de tóte a clarobscuruluĭ. Căderea prin feréstră a uneĭ raze de sóre pe un corp din interiorul odăiĭ a dat naștere la modul luĭ de pictură. Și el a calculat atît de bine și cu așa mare sentiment astă cădere de raze de lumină. Ca calcograf s'a ocupat ceva maĭ tîrziŭ.

Asupra vieții luĭ Rembrandt pînă la anul 1628 știm fórte puțin. Fost-a el vre-o dată saŭ nu afară de Olanda, nu putem afirma cu securitate. Fapt este, că el nu a fost cuprins de acea bólă artistică ce pe atuncĭ grasă, ca să fie un adorator al pictorilor italienĭ și ca să simțéscă necesitatea a merge în Italia. Pelegrinagiul artiștilor din Țĕrile-de-jos spre orașul etern era la modă și asta a influințat atît de trist asupra arteĭ lor, el a contribuit la perderea cu desăvîrșire a caracteruluĭ național. ba a fost artiștĭ carĭ nu a călcat vre-odată pe pămêntul Italieĭ și cu tóte aceste a lucrat peisage cu ruine italice înfrumusețîndu-le cu stafage eroice. Dacă unor peisage de ale luĭ Rembrandt nu li se pot afla originea motivelor în Olanda, asta nu ne îndreptățește a presupune că el să fi călătorit prin Italia, de óre-ce știm că el a fost cît-va timp școlarul luĭ Lastman care și-a făcut școla în Italia. In tóte celelalte tablourĭ a luĭ Rembrandt fie istorice orĭ religióse, fie alegorice orĭ portrete, el ni se arată ca un maiestru original nu numaĭ în privința compozițiunilor și a clarobscuruluĭ, ci și în privința tipurilor și costumurilor lor.

Rembrandt întocmaĭ ca Rubens nu este de loc idealist în forme. Din contră, el e cel maĭ mare naturalist al tuturor timpurilor. Idealismul luĭ se află numaĭ în viața sufletéscă a figurilor luĭ, pe carĭ le știe atît de admirabil îmbrăca în forme omenești prin coloritul sĕŭ mistic, fără a lua refugiŭ la tipurĭ din lumea ideală.

Și cu tóte acestea, el a fost un mare amator pentru tot ce era artistic. Tot venitul sĕŭ ce 'l avea din vinderea tablourilor, apoĭ de la numeroșiĭ luĭ școlarĭ cum și baniĭ soțieĭ sale i-a întrebuințat pentru cumpĕrarea de opurĭ de artă, carĭ a fost pentru dînsul o adevĕrată mîndrie artistică și o fericire sufletéscă. El care petrecea în atmosfera atîtor epocĭ glorióse pe care o respîndea colecțiunea luĭ bogată a rĕmas perseverant pornirilor luĭ individualĭ, a rĕmas credincios caracteruluĭ de la nord.

Numaĭ de la anul 1628 icóna vieții luĭ începe a fi maĭ clară. In acest an un tînĕr Gerard Dou, în vîrstă de cincĭ-spre-dece anĭ, care maĭ tîrdiŭ devenise atît de renumit prin executarea minuțiósă a detaliurilor, intrase în atelierul luĭ Rembrandt. Se vede că Rembrandt încă în al 27-lea an al vieții sale s'a bucurat de un renume în orașul sĕŭ natal.

Rembrandt întocmaĭ ca și Rubens în primiĭ anĭ aĭ bărbățieĭ lor și-a pus basa renumeluĭ lor. Numaĭ cît primul era cunoscut în locul luĭ natal la concetățeniĭ luĭ, iar ultimul la treptele tronurilor. Cam la sfîrșitul anuluĭ 1630 Rembrandt se decide a părăsi orașul Leyden, el se așeză în Amsterdam, unde avea maĭ multe prospecte. Aci desfășură cea maĭ mare activitate.

La anul 1634 s'a căsătorit cu Saskia van Uylenburgh, care a contribuit atît de mult la entusiasmul sĕŭ. El a portretat-o în maĭ multe rîndurĭ, unul din portretele eĭ se află în Brera din Milan. Acest portret e un cap de operă a lucrărilor luĭ, în el culminéză maĭ strălucit arta acestuĭ artist genial. Saskia a fost din o familie fórte avută și cu stare. Ea întocmaĭ ca și soțiile luĭ Rubens a fost făclia conducătóre a bărbatuluĭ eĭ. Și în adevĕr, fericirea artistuluĭ duréḑă numaĭ cîtă vreme soția luĭ a fost în viață. Dar asta a obținut fórte puțin numaĭ opt anĭ. Cu mórtea eĭ se desface pe încet tótă căsnicia luĭ. Relațiunile luĭ financiare încep a se sgudui. El totuși a putut amîna catastrofa pe maĭ mulțĭ anĭ. La finele anuluĭ 1657, însă, el fusese așa de tare strîmptorat în cît a trebuit să vadă cum colecțiunea luĭ bogată se vinde prin licitație publică pentru datoriile luĭ cu suma cea maĭ bagatelă. La anul i s'a vîndut și casa. Statue, statuete, busturĭ și tablourĭ, apoĭ armăturĭ și costume, vase și draperiĭ adunate de el în un timp îndelungat și cumpărate adese orĭ cu sume fórte marĭ — s'aŭ vîndut numaĭ cu vre o cincĭ miĭ florinĭ, carĭ aḑĭ vîndîndu-se s'ar căpăta o sumă maĭ mult de un milion florinĭ olandezĭ.

Acéstă lovire a sórteĭ îmbătrînise pe Rembrandt înainte de vreme. El însă nu scăpase de tóte datoriile, și nu avusese pace mult timp. A trebuit să'șĭ mute locuința din o stradă în alta. In fine fiul sĕŭ Titus și îngrijitórea luĭ ce o luase la sine după mórtea Saskieĭ, închiriase o locuință retrasă și ca să fie scutit de orĭ-ce șicane din partea creditorilor, bĕtrînul

Rembrandt se obligă a le lucra tablourĭ pentru că primea din partea lor locuință, mîncare, îmbrăcăminte și îngrijire.

Ce sórtă maĭ tristă putea să aibă acest mare artist ?! Care a fost resplata contimporanilor luĭ ?! Nimic de cît un gol lugubru! Ba mizeria în care ajunsese l'a desbrăcat pe încet de numeroșiĭ luĭ școlarĭ și 'ĭ-a făcut viața maĭ amară. Culmea nenorocirilor o ajunge la sfîrșitul vieții sale cînd îĭ móre copilul sĕŭ Titus, care cu puțin maĭ nainte să însurase. Rembrandt nu mult după astă perdere móre în Amsterdam la 1669 în 8 Octombre părăsit aprópe de toțĭ prieteniĭ luĭ odinióră. Numaĭ primarul Jan Six i-a remas credincios și i-a adorat arta luĭ cu cea maĭ mare sinceritate.

Ce diferență mare între viața luĭ și a luĭ Rubens! Ambiĭ aŭ fost menițĭ să ajungă aceeașĭ etate. Sease-zecĭ și treĭ de anĭ unul în cea maĭ mare îndestulare pămîntéscă și șase-ḑecĭ și treĭ de anĭ altul pe jumĕtate fericit, ear pe cea-l'altă jumĕtate cel maĭ nefericit, lovit fără crutare de sórta vitregă. Recompensa pentru astă nedreptate a natureĭ o primește în scurt. Operele luĭ Rembrandt a fost obiectul celuĭ maĭ serios studiŭ al pictorilor carĭ 'ĭ-a succedat, el și aḑĭ e cela ce a fost și tot acel geniŭ nemuritor va fi în tóte timpurile.

Stilul acestor douĭ marĭ artiștĭ este variŭ, în tocmaĭ ca și viața lor. La ambiĭ se observ maĭ multe schimbărĭ. Rubens manevréză penelul fórte îndrăsneț, în tablourile luĭ de format mic e minuțios și lucréză fórte detailat. De la întórcerea luĭ din Italia pînă la 1621 cînd face prima călătorie în Paris pentru regina Maria de Medici în operele luĭ principale se observă cea maĭ mare veritate a formelor lucrate în tecnica cea maĭ perfectă ce vre-odată s'a ajuns. Vitalitatea figurilor este admirabilă, mișcarea lor și compositiunea grupurilor este energică și liberă. Desemnul e corect iar coloritul miezos oferă ochilor tonurile cele maĭ briliante.

In perióda a doua a activitățeĭ luĭ de la 1621 — 1630 este mult ocupat cu misiunile diplomatice. In acest timp cea maĭ mare parte din tablourile luĭ se confecționéză în atelierul sĕŭ, după schițele sale. Relativ sunt numaĭ puține tablourĭ cărora el le-a dat ultima lustruire. Aceste lucrărĭ aŭ în genere un caracter decorativ, despre o esecutare minuțiósă nu póte fi vorbă. Sunt calculate pentru efect, privite din o anumită depărtare. Dar cu tóte aceste trăsurile de penel sunt late, colorile însă nu sunt contopite, ele par a fi puse unele lîngă altele.

In ultima periódă a activitățiĭ luĭ, adică de la 1630 pînă la finea vieții, el intră în o fasă nouă artistică. El nu maĭ este tînăr, e greoĭ pentru călătoriĭ, afară de asta în ultimiĭ cincĭ anĭ a fost tot bolnăvicios. Dar el lucréză totuși cu maĭ multă conscientiositate, din ce causă tablourile luĭ aŭ o valóre maĭ mare artistică. Cele maĭ multe tablourĭ din astă periódă sunt mărgăritare din arta luĭ, stilul lor se caracteriséză prin o contopire a colorilor, tonurile sunt mai fragede, maĭ aerice, și esecutarea e cu maĭ multă îngrijire.

La Rembrandt observăm micĭ schimbărĭ de stil atît în picturile cît și în calcografiile luĭ. In aniĭ primĭ aĭ petrecereĭ sale în Amsterdam nu a putut remînea neînfluențat de un pictor mare de acolo cu numele Tomas de Keyser care a fost cel maĭ renumit portretist în Amsterdam. Se pare că acesta a dat o direcțiune maĭ pronunțată realismuluĭ tînĕruluĭ Rembrandt. In scurt timp însă Rembrandt 'l întrece devenind portretistul principal din Amsterdam. Cu căsătoria Saskieĭ relațiunile luĭ financiare s'aŭ înmărit, el numaĭ are lipsă de portretat și se póte ocupa și cu alte genurĭ ale pictureĭ. Cu deosebire technica luĭ devine maĭ sigură cam pe la mijlocul deceniuluĭ al patrulea, adică înainte de mórtea soțieĭ luĭ. El se folosește de costume pe carĭ însă nu tot-d'a-una le întrebuințéza norocos, cu ajutorul lor tratéză să capete cele maĭ captivătóre efecte. Aci lumina și umbra, apoĭ tonurile de transitiune, sunt elementele luĭ principale subordonîndu-le une-orĭ chiar și euritmia linielor, frumusețea formelor și gratia mișcărilor. In lucrările luĭ din ce în ce e maĭ liber, maĭ independent în compositiunĭ și maĭ maiestrit în technică.

Deși Rembrandt a suferit în viață două marĭ catastrofe, una prin pierderea soțieĭ sale și a doua prin perderea întreguluĭ avut și a colecțiuneĭ luĭ celeĭ marĭ, cu tóte aceste, noĭ nu putem recunóște o schimbare cardinală în stilul sĕŭ. E drept însă, că sunt unele lucrărĭ de ale luĭ după ultima catastrofă, carĭ trădéză pe omul consumat de suferință, dar spre fericirea arteĭ luĭ asta nu a ținut așa mult. Artistul se pare că în prada durerilor celor marĭ aflase remediul cel maĭ bun prin aceea că el închis în atelierul sĕŭ lucra cu acel zel și foc pe care 'l póte avea numaĭ omul ce stă pe treptele ultime ale desperăriĭ.

Ast-fel picturile luĭ devin din ce în ce maĭ admirabile, ordinarea figurilor este cît se póte de liberă, ear în apogeul creațiunilor luĭ, el e încîntător, magnific în clarobscurul sĕŭ auriŭ. Atîta perfecțiune technică nicĭ un muritor nu o ajunse. In aceste creațiunĭ miraculóse adese-orĭ pare că vedem pe artistul amăgit, pare că auḑim tonurĭ triste și sfîșiitóre ce ies din peptul luĭ. Și în adevĕr, acéstă musică melodiósă de colorĭ cine o cuprinde nu póte rĕmînea nemișcat și în sufletul luĭ cresce maĭ tare interesul pentru creațiunile acestuĭ renumit măiestru.

Calcografiile luĭ încă nu sunt uniforme. Dintr'un început ele sunt esecutate cu cea maĭ mare minuțiositate. Nicĭ un calcograf înainte și după el nu a produs atarĭ foĭ. Acéstă technică și finețǎ nu o póte nimenĭ ajunge cu atît maĭ puțin întrece. Technica acestor gravurĭ cu timpul se schimbă, în locul fineteĭ artistul întroduce o îndrăsnélă și o lățime în tratament, care fac gravurile luĭ și maĭ artistice și numaĭ contimporanul sĕŭ Frans Hals póte să se apropie de el.

Nu se póte afirma cu convingere dacă Rembrandt a fost maĭ superior în gravură orĭ în pictură. El a escelat în ambe aceste direcțiunĭ și tóte lucrările luĭ sunt estraordinarĭ. Chiar desemnurile luĭ constătătóre unele din câte-va liniĭ aŭ cel maĭ mare merit artistic.

Ar fi o încercare zadarnică a înșira tóte tablourile acestor doĭ representanțĭ aĭ Țerilor-de-jos. Asta nicĭ nu póte fi scopul ultim al uneĭ lucrărĭ cu referință la arte. Alta ar fi cînd Rubens și Rembrandt ar fi fost trăit scurt timp și ar fi fost produs numaĭ puține tablourĭ. In atare cas o înșirare a lucrărilor lor ar fi resonabilă. Cine a vĕḑut cîte-va tablourĭ de la aceștĭ doĭ maieștri nu va întîmpina marĭ greutățĭ în recunóscerea celor maĭ multe opere ale lor. Din astă causă nu voiŭ aminti decît pe cele maĭ însemnate.

După reîntórcerea sa din Italia Rubens lucrase pentru catedrala din Anvers renumitul tabloŭ de altar representînd rădicarea cruceĭ cu Mîntuitorul rĕstignit ce privesce spre cer. In jurul luĭ sunt ocupațĭ cîțĭ-va bărbațĭ cu rădicarea cruceĭ. Eĭ sunt aprópe nuḑĭ. Din musculaturile lor puternice recunóscem influența luĭ Michel Angelo. Acest tabloŭ a fost terminat la 1610. Tot în acea catedrală se află un alt tablou al luĭ, „luarea de pe cruce“. Partea din mijloc e înfluențată de „luarea de pe cruce“ al luĭ Danielo Ricciarelli da Voltera, școlarul renumit a luĭ Michel Angelo. Cu deosebire technica aci e admirabilă. Astă compositiune artistică este fórte mișcată, ea e predomnită de atîta claritate și simplicitate încît pe drept se numĕră între lucrările cele maĭ bune ale maestruluĭ. Corpul Mîntuitoruluĭ și a celor douĭ bărbațĭ carĭ se plécă peste lemnul orizontal al cruceĭ, ajutînd la scoborîrea

luĭ Cristos. sunt descrise cu tótă tăria dramatică posibilă. Din anul 1616 esistă colosala judecată din urmă, adĭ în pinacoteca din München. Ea este influențată după cum am amintit de judecata din urmă a luĭ Michel Angelo din Capella Sixtină. Compositia nu este așa îmbucurătóre.

De tótă frumusețea este un tabloŭ în pinacoteca din München represintînd pe Christos cu femeea păcătósă (Magdalena). Atît de realistic e depinsă astă pînză în cît se pare că sîngele pulséză sub pielea omenéscă. Dintre tablourile luĭ religióse maĭ sunt încă doué altare de mare însemnătate unul în Viena și altul în capela funerală a luĭ Rubens din biserica S-tuluĭ Jacob din Anvers. Primul este altarul S-tuluĭ Ildefons care primesce vestmîntul preoțesc din mâna Madonneĭ. Acest tabloŭ s'a considerat de mulțĭ ca prima lucrare a luĭ Rubens după reîntórcerea sa din Italia. După modul de compositie și esecutare probabil că el aparține lucrărilor făcute în al treilea deceniŭ al secoluluĭ al XVII-lea. La altarul din capela luĭ funerală tipurile aŭ caracterile luĭ și ale rudeniilor sale.

Dintre tablourile istorice cele maĭ însemnate sunt următórele : Opt tablourĭ din viața consuluĭ roman Deciu Mus dintre care șease sunt în galeria Liechtenstein din Viena iar doué în pinacoteca din München. Sunt niște compositiunĭ grandióse făcute cam la 1618, când el a început a lucra pentru fabrica de tapete din Bruxela. Ele aŭ fost lucrate parte de școlariĭ luĭ și numaĭ ultima pictură o făcuse Rubens. Pentru regina Maria de Medicis, după cum amintisem, el a făcut 21 de schițe după carĭ s'aŭ executat tablourile în atelierul séŭ din Anvers. Și acestora Rubens le-a dat ultima lustruire. Opt-spre-zece din aceste schițe sunt în pinecoteca din München iar cele-l'alte în Eremitage din Petersburg.— O altă compositie însemnată se află în Viena representând cum episcopul Ambrosie denégă intrarea în biserică a mareluĭ împĕrat roman Teodosiu.

Dintre portrete cele maĭ însemnate sunt: portretul regeluĭ spaniol Filip IV călare, azĭ aflător în castelul Windsor de lângă Londra. In München e portretul conteluĭ Arundel cu soția sa, cu cânele lor cel mare alb și cu un pitic ce ține un șoim pe mână. Admirabile sunt portretele luĭ și ale soțiilor luĭ, carĭ sunt în diferite galeriĭ. El a depins cu deosebire pe femeea luĭ a doua în maĭ multe rândurĭ. Unul din cele maĭ principale portrete ale eĭ se află în pinacoteca din München, ținînd pe genunchĭ pe copilul eĭ nud.— Magnific sunt portretele ambilor luĭ copiĭ din galeria Liechtenstein.

Cele maĭ însemnate tablourĭ mitologice și alegorice pe carĭ le-a depins sunt : Lupta Amazónelor, o compositiune grandiósă în pinacoteca din München. Vînătórea de cerbĭ a Dianeĭ în Berlin, aci animalele sunt depinse de renumitul Snyders.— Cel maĭ principal op al luĭ Rubens în acest gen este un tabloŭ din München ce represintă cum Castor și Pollux răpesc pe fiicele luĭ Leukippos care eraŭ mirese cu Linkeus și Ida. Aci mișcările sunt fórte vehemente, corpurile nude femeieștĭ sunt de tótă frumusețea, coloritul este cît se póte de pompos, iar plasticitatea lor e admirabilă.

Dintre scenele de animale cea maĭ însemnată este vînătórea de leĭ din München. Nicĭ-când o luptă de animale nu a fost descrisă cu maĭ mare vitalitate și vehemență ca acest frumos tabloŭ al luĭ Rubens. Aci îșĭ desvoltă talentul luĭ ne întrecut ca pictor de animale, rădicându-se pe cea maĭ înaltă treaptă a prestațiunilor posibile în acest gen. Lupta desperată a ómenilor, turbarea bestielor poftitóre de sînge și espresiunea înțeléptă ce se vede în capurile cailor produce o impresiune pe care un contemplător serios al acestuĭ tabloŭ nicĭ odată nu o póte uita.

Rubens esceleză încă și ca peisagist. Prin tabloul luĭ ce pórtă numele „conversation à la mode“ a căruĭ esemplar principal se află în Madrid, el este urditorul unuĭ noŭ gen de pictură. O societate aleasă în costum de modă se desfătéză, sub cerul liber, în un parc frumos cu o fontînă artesiană. Un amoret să află lîngă o damă ce forméză mijlocul compositiuneĭ. Rubens prin acest tabloŭ a dat impuls la maĭ mulțĭ pictorĭ francezĭ din secolul al XVIII-lea ca să lucreze atarĭ scene din societatea înaltă sub cerul liber, cu deosebire luĭ Nicolaus Lancret, François Boucher și Ant. Watteau.

In galeria Pitti din Florența este cel maĭ însemnat peisagiŭ a luĭ Rubens, lucrat în stil eroic și îmfrumusețat cu un stafagiŭ mitologic, representînd cum Odyseŭ după naufragiŭ se întîlnește pe țĕrmuriĭ insuleĭ Corfu cu Nausikaa fiica luĭ Alcinous regele Feachilor.

Rubens a fost și un mare desemnător, el avuse în atelierul séŭ maĭ mulțĭ gravorĭ renumițĭ, carĭ aŭ reprodus în miĭ de esemplare compositiunile luĭ, pentru care a știut să-șĭ cîștige patente la diferite state, trăgînd din ele un frumos câștig.

Nu în privința formatuluĭ mare al tablourilor, ci în privința conținutuluĭ lor, stă Rembrandt pe o treaptă egală cu Rubens.

Mulțĭ dintre cunoscătoriĭ de artă aleg treĭ tablourĭ însemnate a luĭ Rembrandt și în jurul lor grupéză tóte tablourile luĭ. Eĭ voiesc a căuta divergințĭ de stil, statornicind ast-fel treĭ perióde marĭ în activitatea luĭ artistică de patru-zecĭ de anĭ. Aceste tablourĭ sunt „Anatomia“ făcut la 1632 azĭ în museul din Haaga.— „Rondul de nópte“ séŭ marșul căpitanuluĭ Hans Banning Cock de la 1642 terminat în anul morțiĭ Saskiei— și „Sindiciĭ“ saŭ „staalmeester“ din anul 1661. Ceste doué ultime se află în museul din Amsterdam.—Aceste sunt cele maĭ renumite portrete colective ale luĭ Rembrandt. Ele fac epocă nu numaĭ în viața artistuluĭ, ci chiar în pictura întreagă din secolul al XVII-lea.

Să aruncăm maĭ întîĭ o privire caracteristică asupra acestor tablourĭ.

Renumitul anatom olandes dr. Nicolaus Tulp este descris cum face esplicațiunĭ la cadavru înaintea unuĭ auditor de șeapte chirurgĭ cunoscuțĭ în Amsterdam. Din astă causă acest tabloŭ pórtă numele de „anatomia“. Tulp stă cu capul acoperit, ținênd cu un instrument un muscul de la antibrațul cadavruluĭ. Mîna stîngă e ceva rădicată acompaniând cu gestul esplicațiunile luĭ. Toțĭ ascultătoriĭ sunt cu capetele descoperite. Capul profesoruluĭ și al celor maĭ de aprópe ascultătorĭ, apoĭ o parte însemnată din corpul fără viață sunt descrișĭ în tótă puterea lumineĭ, precînd restul se află maĭ mult orĭ maĭ puțin în umbră. Frapant este acest tabloŭ pentru vivacitatea luĭ. El caracteriséză fórte bine timpul juneţeĭ artistuluĭ. Coloritul este maĭ mult rece de cât cald. Esecutarea însă e făcută cu cea maĭ mare îngrijire.

Unul dintre cele maĭ marĭ tablourĭ pe care le-a depins Rembrandt este „Rondul de nópte“ saŭ „marșul căpitanuluĭ Cock“ acompaniat de o cétă de trăgătorĭ la tir. Maĭ mulțĭ ómenĭ pórtă lăncĭ, unul un stindard, altul o tobă și cu toțiĭ sĕ grupéză voind să acompanieze pe conducĕtorul lor. Eĭ sunt descrișĭ în momentul plecăreĭ. In fond se obsorvă un scut pe care sunt însemnate tóte numele acestor persóne. Fie-care persónă i-a plătit câte 100 florinĭ, în total el primise pentru acest tabloŭ 1600 florinĭ. Rembrandt știuse să îmfrumusețeze astă scenă cu figurĭ accidentalĭ cum este fetița ce voiește să alerge înaintea lor și altele. Lucrarea luĭ e una dintre cele maĭ însemnate prestațiunĭ ale arteĭ. Coloritul este neîntrecut. Tóte figurile sunt descrise în clarobsurul séŭ mistic. In acest tabloŭ prin musica neîntrecută a colorilor Rembrandt este cel maĭ mare idealist. De și acest tabloŭ a fost în secolul

trecut ciuntit la margine ba se-aŭ tăiat și din figurĭ precum din zelosul tobaș, cu tóte acestea el este o composiție rotunjită și plină de viață.

Cea maĭ eminentă lucrare a luĭ Rembrandt e tabloul ce pórtă numele de „Sindicii“ saŭ „staalmeester“. Ea se înalță peste ambe tablourĭ descrise pînă acum. Aci e concentrată cea maĭ mare putere a artistuluĭ. Ea e o minune a artei. Nicĭ cînd Rembrandt nu a lucrat cu atîta libertate și veritate ca la acest tabloŭ ce represintă pe cincĭ presidențĭ de la hala de postavurĭ din Amsterdam. Eĭ deliberéză la o masă înfățată roș. Patru șed, unul însă e descris în momentul cînd vrea să se rădice. In dreptul lor e un servitor cu capul descoperit. Este de notat că figurile din acest tabloŭ în tocmaĭ ca cele di „anatomia“ sunt descrise numaĭ pînă la genuchĭ, pe când cele din „rondul de noapte“ sunt întregĭ. Numaĭ van Dyck a știut se descrie nobleța și liniștea sufletéscă în un grad așa mare cum o ajunge Rembrandt în acest tabloŭ.

Avînd în vedere aceste treĭ tablourĭ, putem cuprinde tóte cele-l'alte. In aceste treĭ aflăm divergințele de stil la carĭ Rembrandt a fost supus în activitatea luĭ artistică de patru-decĭ de anĭ. Rembrandt dacă ar fi fost făcut numaĭ aceste treĭ portrete colective ar fi rĕmas cel maĭ mare pictor al școleĭ olandeze și unul dintre ceĭ maĭ marĭ aĭ tuturor timpurilor și popórelor. Cu atît maĭ splendide sunt triumfurile picturei cînd putem avea înaintea ochilor o mulțime de alte tablourĭ și portrete de ale maiestruluĭ carĭ se grupéză în jurul acestor treĭ.

Alte tablourĭ admirabile făcute de el sunt : ridicarea cruceĭ, luarea de pe cruce, punerea în mormînt, învierea și înălțarea la cer a Mîntuitoruluĭ făcute între aniĭ 1633—1639. Aceste tóte sunt în pinacoteca din München și aparțin celor maĭ frumóse tesaure de acolo. Dintre tablourile mitologice maĭ însemnat este răpirea luĭ Ganymede în galeria din Dresda.

In jurul ronduluĭ de nópte se grupéză renumitele portrete a le soțieĭ luĭ de la anul 1640 în galeria națională din Londra, de la 1641 în Dresda, și al treilea de la 1643 din Berlin făcut după mórtea eĭ. Aci aparțin o mulțime de alte portrete carĭ tóte ofer cel maĭ mare interes.

In jurul „sindicilor“ se grupéză multe portrete, tablourĭ istorice și religióse dintre carĭ maĭ însemnat este „reîntórcerea fiuluĭ rătăcit“ în Eremitage din Petersburg.

Ca peisagist Rembrandt încă ajunge la o mare perfecțiune, cu deosebire esceléză în luminile luĭ focóse și în clarobscurul sĕŭ magic, în corectitudinea desemnuluĭ și în realismul sĕŭ neîntrecut. Technica lor merge paralel cu technica celor-l'alte tablourĭ. Așa în un peisagiŭ descrie niște ruine vechĭ ale unuĭ castel, acum aflător în galeria din Cassel. Un peisagiŭ cu móra de vînt se află în posesiune privată la marquisul of Lansdowne în Bowood. Pentru armonia peisagelor luĭ, Rembrandt se numĕră între ceĭ d'întîĭ peisagiștĭ de pe acest pămînt. El a maĭ gravat maĭ multe peisage, carĭ încă sunt fórte renumite, cum și o mulțime de șcene din testamentul noŭ și vechiŭ.

* * *

Din cele înșirate pînă aci ne-am putut convinge cum Țerile-de-jos la sfîrșitul luptelor de credință s'aŭ despărțit în douĕ după caracterul și natura lor, și tot atuncĭ fie-care prin câte un representant genial aŭ rădicat arta lor națională la cel maĭ înalt grad de perfecțiune. Rembrandt și Rubens aŭ făcut aceste țĕrĭ nemuritóre sub orĭ-ce constelațiune politică ele ar ajunge. Numele lor vor remânea cunoscute fie-căruĭ individ care va avea pretențiune chiar numaĭ la un grad elementar de cultură

SEVER MUREȘIANU

MATERIAL

PENTRU

Un dicționar de termenĭ specialĭ întrebuințațĭ în arte și construcții

Cînd ne am propus a înființa acéstă colónă specială în *Analele Architecturei*, ne am pus înainte tóte greutățile ce vom întîmpina, și nu ne am hotărît a începe aceste cercetărĭ de cît împinșĭ de sentimentul datorieĭ ce avem de a da concursul nostru ca specialĭ și convinșĭ că încercarea nóstră va fi primită cu bună voință și va da ocasiune celor ce doresc progresul, a se produce și a discuta un subiect așea de important și de folositor.

Spre a nu fi impedicațĭ în cercetările nóstre de ordinea alfabetică a cuvintelor, vom discuta și esplica orĭ-ce cuvênt se va propune, rămînênd ca aceste discuțiĭ să serve de basă unuĭ viitor dicționar complect.

In acest sop facem apel la toțĭ ómeni specialĭ a ne trimete spre publicare resultatul culegereĭ de cuvinte speciale întrebuințate și esplicațiunea aplicațiuneĭ lor. De acemenea am dori să vedem discutîndu-se orĭ-ce cuvênt propus, ca asfel să ajungem a găsi termeni ceĭ maĭ raționalĭ de întrebuințat.

Meritul cel maĭ mare va fi al acelora ce vor aduce maĭ mult material.

Noĭ ne luăm obligațiunea a publica imediat tot ce ni se va trimete în acéstă privință.

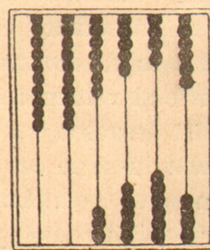
Direcțiunea

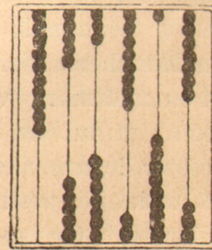
ABAC

Acest cuvênt este cel d'întâĭ ce ne cade sub ochĭ cînd deschidem un dicționar de termenĭ specialĭ.

Origina sa pare a fi feniciană din cuvêntul *abak*, pulbere. Matematici ceĭ vechĭ numea ast-fel o mescióră acoperită cu pulbere și pe care și croia planurile și figurile. Ceĭ vechĭ dedea numele de *abacus* la un fel de dulap. Așea de esemplu într'o prăvălie, abacul, era masa comptabiluluĭ.

Se maĭ numește *abac*, un instrument cu ajutorul căruia se înlesnește operațiunile de aritmetică. Acest instrument il găsim în us la Grecĭ, Romanĭ, Chinedĭ, Germanĭ, Francedĭ, Rușĭ, Romînĭ etc. Forma sa a variat cu timpul; în cele din urmă el a ajuns uă ramă aprópe patrată, împărțită prin maĭ multe córde paralele, și pe fie-care din aceste córde se află înșirate dece mărgele. Primul șir de la drépta represintă unitățile, al doilea decile, al treilea sutele, și așea maĭ departe. Pentru a scri un numĕr óre-care, se urcă sus tóte mărgelele, după care apoĭ se scobóră din fie-care șir un numĕr de mărgele egal cu unitățile coprinse în cifrele ce compune numărul. Ast-fel numĕrul 3564 e representat prin fig. 1, — iar fig. 2 represintă numĕrul 57293.

Fig. 1.

Fig. 2.

Acest instrument a fost părăsit de tóte națiunile, afară de Rusia, China și Indiĭ.

După unii autorĭ, *abac*, vine din cuvêntul grecesc ἄβαξ și din latinescul *abacus*, care însemnează *meșcióră*.

In architectură se dă numele de *abac* părțiĭ superióre a unuĭ capitel, adică *capaculuĭ* capiteluluĭ.

La început, *abacul* trebue să fi fost singur și capitel, avênd forma unuĭ paralelipiped de piatră saŭ lemn, maĭ larg de cît partea superioară a colóni, și pe care se așédă architravele saŭ archiboltele (fig. 1).

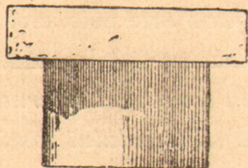

Fig. 3.

In architectura egipteană, *abacul* nu e nicĭ o dată maĭ mare de cît diametru colóni (fig. 2).

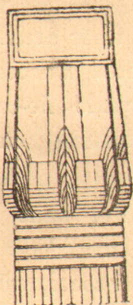

Fig. 4.

In ordinea dorică greacă, *abacul* rĕmîne ca parte mai eșită a capiteluluĭ, dar susținut de ciubuc (fig. 3) In ordinea Toscană regăsim *abacul* cu aceiașĭ simplitate. Vitruvius îĭ dă numele de *plint*.

Fig. 5.

Abacul se modifică la capitelul doric roman și maĭ cu sémă în ordinele ionică, corintiană și composit, unde este profilat.

In ordinul doric roman *abacul* corespunde exact, ca lărgime, cu plintul pe care este aședată colóna, adică are un diametru și o șesime.

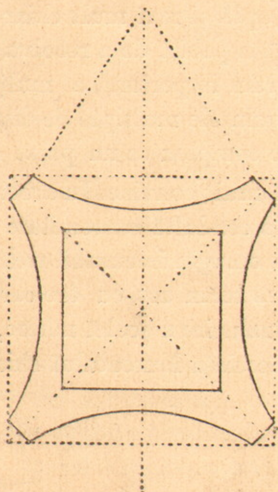

Fig. 6.

In capitelele corintiene și composite, *abacul* are cele patru fețe scobite, și pórtă în mijlocul fie-căreĭ scobiturĭ o flóre. Colțurile sunt retezate și ia numirea de *córne*. Curba de scobire ce presintă fie-care față este de ordinar un arc de cerc, al căruĭ centru este în vêrful unuĭ triunghiŭ cu laturĭ egale construit pe fie-care laturea a abaculuĭ, după cum se vede în fig. 4.

In rarele capitele greceștĭ carĭ aŭ maĭ rĕmas, acest arc este maĭ adînc, adică are centrul maĭ apropiat. Vitruvius, din contră dă acestuĭ arc $^1/_9$ din săgeată, adică o adîncime maĭ mică ca cea care resultă din triunghiul cu laturĭ egale.

Oare-care edificiĭ romane, în care s'a întrebuințat ordinea corintiană, presintă *abacurĭ* ale căror unghiurĭ nu sunt retezate și deci sunt fórte ascuțite, fiind formate prin întîlnirea a două arcurĭ scobite.

In perioda romano-bizantină, *abacul* îșĭ reia simplul sĕŭ caracter primitiv, formîndu-se în general dintr'un plint și un ciubucel. In plan ia forma patrată. Tot ast-fel este *abacul* capiteluluĭ renan care ne reamintește gustul bizantin.

In architectura arabă, *abacurile* au o mare importanță din causa întindereĭ lor, și sunt simple saŭ împodobite cu arabescurĭ.

In construcțiunile veaculuĭ de mijloc, acest membru de architectura, jócă un rol esențial. Capitelul, primind direct nașterile arcurilor, face un fel de sprijinitóre destinată a susține partea spîndurată afară a nașterĭ arculuĭ pe colónă: *abacul* (tailloir) mărește decĭ ișitura capiteluluĭ, dîndu-ĭ o maĭ mare resistență. In general, cu muchia luată, la capitelele din epoca romană primitivă (fig. 7), ia forma patrată în proectie orizontală, după patul inferior al nașterĭ arculuĭ ce suportă; e cîte o dată împodobit cu ciubuce simple saŭ ornamentate, maĭ cu seamă în secolul XII, (fig. 8).

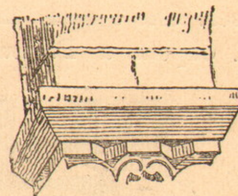

Fig. 7.

Fig. 8.

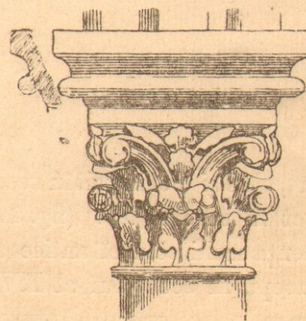

Fig. 9.

Planul sĕŭ rĕmîne pătrat în timpul primeĭ jumătățĭ a secoluluĭ al XIII; dar atuncĭ numaĭ este împodobit de cît cu profile de o tăetură fórte vigurósă (fig. 9) care trece peste foile

și ornamentele capitelului. Exemplul ce dăm aci este luat din altarul bisericeĭ din Vézelay, (Franța) construită campe la 1200.

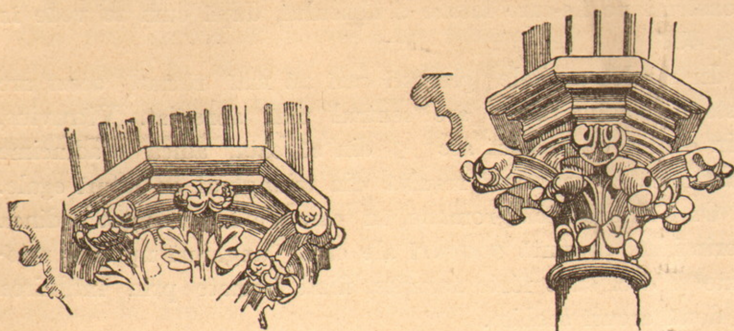

Fig. 10.

Pe la mijlocul secoluluĭ al XIII, arcurile fiind încărcate cu ciubuce rĕsărite, presentînd în secție ișiturĭ coprinse în poligóne, abacurile înscriu aceste noĭ forme (fig. 10) Foile capitelelor ese peste abacurĭ. (Biserica din Semur în Auxois și catedrala din Nevers).

In edificiele provincieĭ Normandia (Franța) se întîlnește adesea abacurĭ circulare. La catedrala din Coutances, la Bayeux, la Eu, la Mont-Saint-Michel, la Dol în Bretagne, abacurile circulare apar pe la mijlocul secoluluĭ al XIII; profilele sunt înalte și fórte adîncĭ, ca cele similare din capitelele engledeștĭ de la aceiașĭ epocă. Cîte o dată, în capitelele stîlpilor din ferestre (ca la sf. Capelă a Palatuluĭ de justiție din

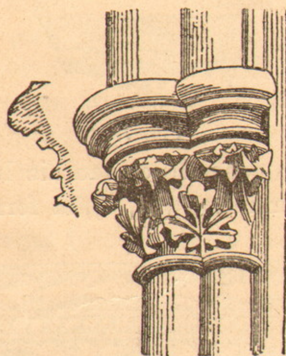

Fig. 11.

Paris, ca la catedrala d'Amiens) de la 1230—1250 abacurile sunt circulare (fig. 11).

Pe la finele secoluluĭ al XIII abacul diminuă încetul cu

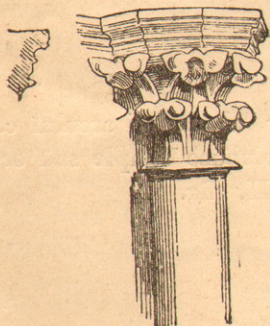

Fig. 12.

Eig. 13.

încetul; ajunge scurt, slab și puțin eșit în secolul XIV (fig. 12) și dispare maĭ de tot în secolul XV (fig. 13).

In fine sub influența architectureĭ antice abacurile 'șĭ reiaŭ importanța pe la începutul secoluluĭ al XVI.

Romaniĭ maĭ numea *abac* orĭ-ce căptușeală decorativă de formă triunghiulară de marmură saŭ sticlă colorată.

Bibl. — *Pierre Chabat*: Dictionaire des termes employés dans la constructions.— *Viollet-le-Duc*: dictionnaire raisonné de l'architecture.—La grande enciclopedie.—etc.

SUCCESUL ROMINILOR
LA
CONCURSUL INTERNAȚIONAL

Domnul architect I. Guadet, profesor la școla de Bele-Arte a adresat secretaruluĭ redacțiuneĭ revisteĭ *l'Architecture* organul Societățeĭ Centrale a architecților francezĭ, următórea scrisóre:

„Vĕ trimit o comunicare care póte, cred, să intereseze diarul.

„Am priimit de la Bucureștĭ telegrama următóre: *Am ob-„ținut premiul întîĭ la concursul internațional pentru ante-„proiectul palatuluĭ Parlamentuluĭ romîn. Elev recunoscĕtor „presint scumpuluĭ meŭ profesor expresiunea profundeĭ mele gratitudinĭ.*

Maimarol.

„D. Maimarolu este un tînĕr architect romîn, vechiŭ elev al „școleĭ nóstre de Belle-Arte. Succesul sĕŭ într'un important „concurs *internațional*, unde fie-care țară a trebuit să aibă „campioniĭ sĕĭ, trebue salutat cu simpatie de architecțiĭ „francezĭ.

„Cu toțiĭ știm, că Romîniĭ sunt bunĭ și adevĕrațĭ amicĭ aĭ „Franțiĭ și se póte dice că grupul de artiștĭ care s'a format în „acéstă țară, de un sfert de secol, este o adevĕrată colonie ar-„tistică francesă.— Maĭ toțĭ aŭ studiat la noĭ, știind fórte bine „că, ca artă, totul era de creat la eĭ; făcîndu-șĭ studiile cu o „adevĕrată ardóre patriotică, sunt adĭ o falangă destul de nu-„merósă, vibrantă și bine armată pentru luptă; — vedețĭ însă, „că pentru instrucțiunea ce aŭ căutat să cîștige la noĭ, eĭ păs-„tréză o amintire recunoscĕtóre.— Acésta e un sentiment ono-„rabil de care trebue să fim mișcațĭ.

„Sper că amicul meŭ *de Joly*, membrul juriuluĭ internațio-„nal al acestuĭ concurs internațional, va bine-voi să ne facă „cunoscut impresiunile sale.— E fórte interesant a compara „eforturile și resultatele într'o luptă unde tóte școlele sunt re-„presentate.— De la început însă, un fapt e constatat și pe „care voiesc să'l pun în evidență: juriul concursuluĭ a clasat „în primul rang proiectul unuĭ artist care a învățat architectura „în școla nóstră. De sigur că calitățile personale ale acestuĭ „artist trebue să fie pentru mult în acest resultat, dar în defi-„nitiv, școla nóstră este ea óre,— orĭ-ce ar dice óre-carĭ detrac-„torĭ,— tot atîta de aptă și maĭ mult chiar de cît orĭ-care alta, „a produce architecțĭ capabilĭ de a resolva în mod practic difi-„cultățile unuĭ program important, a mulțumi de odată cerin-„țele artistice și trebuințele multiple de disposiția și construcția „unuĭ edificiu așa de complex ca un palat de Parlament?

„Eŭ unul, sunt de mult convins. In aceste circumstanțe, însă, „un juriu, operînd la cea-laltă extremitate a Europi a adus,— „fără să fi știut,—un omagiu irecusabil architectureĭ ce învĕțăm. „Avem tot dreptul să luăm act cu óre-care satisfacție, și a ne „mîndri de acéstă strălucire'a școleĭ nóstre, așa de spontaneŭ „afirmată prin recunoștința laureatuluĭ chiar.

Primițĭ... etc.

J. Guadet.

La acéstă strălucită mărturisire n'avem de adăogat de cît căldurόse felicitărĭ erouluĭ nostru coleg.

PRIMUL BANCHET AL ARCHITECŢILOR ROMÂNI

In numĕrul precedent al *Analelor* am făcut o scurtă dare de sémă despre primul banchet al architecţilor romînĭ, care a avut loc în onórea architecţilor streinĭ d-niĭ de Joly şi Wallot.

Dacă revenim adĭ asupra acesteĭ întrunirĭ colegiale, este spre a împărtăşi cititorilor noştri cuvintele bine simţite, rostite cu acéstă ocasie de ilustrul architect al Reichstaguluĭ german d. Wallot.

După ce d. de Jolly, ca maĭ bătrîn, a luat cuvîntul spre a închina în sănătatea suveranilor noştri, şi a mulţumi pentru buna primire ce 'ĭ s'a făcut, d. Wallot a luat cuvîntul, şi în termenĭ fórte emoţionaţĭ s'a esprimat astfel :

Domniĭ meĭ,

„Permiteţi-mĭ, maĭ 'nainte de tóte a vĕ mulţumi la toţĭ de „onórea ce mĭ-aţĭ făcut mie şi scumpuluĭ meŭ coleg d-nu de „Joly, cu acéstă serbare, unde avem ocasiunea a face cunoş- „tinţa maĭ de aprópe cu d-vóstră.

„Eŭ unul mĕ simt fericit a găsi în România un buchet de „architecţĭ şi colegĭ, carĭ aparţin şcóleĭ francese şi germane, şi „al căror merit l'am putut vedea şi aprecia cu ocasiunea con- „cursuluĭ internaţional pentru proectele palatelor camereĭ şi „senatuluĭ.

„Mĕ simt măgulit de a fi în mijlocul D-vóstră şi doresc ca „dacă veţĭ înfiinţa o societate de architecţĭ, dupĕ cum există în „tóte oraşele principale ale lumeĭ, atuncĭ să ne faceţĭ amabili- „tatea a ne numi membri onorificĭ aĭ societăţeĭ D-vóstră, pe „mine şi pe scumpul meŭ amic d-nu de Joly.

„Beaŭ dar acest pahar în sănătatea architecţilor romînĭ, cu „carĭ am avut plăcerea de a face cunoştinţă."

D-nu architect Xenopol luînd cuvîntul, respunde d-luĭ Wallot în termeni ceĭ maĭ bine nemeriţĭ şi închină în sănătatea architecţilor germanĭ.

D-nu architect Duca luînd cuvîntul, face elogiul celor douĕ şcóle, francesă şi germană, aĭ căror elevĭ sunt architecţiĭ de azĭ, şi bînd în sănătatea maestrilor celor douĕ şcóle, bea şi în sănătatea elevilor triumfătorĭ.

Dupĕ o scurtă pausă, d-nu Wallot, luînd din noŭ cuvîntul se exprimă astfel :

Colegiĭ meĭ,

„Concursul internaţional ţinut acuma în Romînia a dovedit „în mod briliant că ţara D-vóstră dispune de un numĕr destul „de mare de architecţĭ carĭ aŭ luat parte cu multă siguranţă „la acéstă luptă pacinică.

„Dupĕ mine, faţă cu numĕrul şi valórea architecţilor romînĭ, „— ce n'am credut la început să fie în Romînia —, numaĭ este „nevoe să se maĭ publice concursurĭ internaţionale.

„Maĭ în nicĭ o ţară nu se maĭ face adĭ concursurĭ internaţio- „nale, şi acésta pentru motive bine definite.

„Proectele expuse de şi fórte bine concepute, însă, fiind „făcute de architecţĭ din diferite ţărĭ, ele pot fi utilisate în „mod indiferent, la Roma, Paris, Berlin, etc. Cred dar că ar „fi fost mult maĭ interesant şi maĭ original dacă proectele eraŭ „inspirate din elementele architectureĭ romîneştĭ.

„In scurt timp cît am stat în Bucurescĭ, am putut căpăta „convingerea că D-vóstră aveţĭ o architectură naţională care „este plină de motive interesante şi care se póte utilisa cu „mare folos. De aceia dar, recomandînd suprimarea concursu- „luĭ internaţional, 'mĭ permit a vĕ recomanda, ca în concep- „ţiunile monumentelor ce veţĭ avea a construi, să vĕ inspiraţĭ „din architectura naţională. Atuncĭ veţĭ putea produce monu- „mente adevĕrat naţionale, carĭ vor oferi strĕinilor ce visitéză „Romînia plăcuta ocasie de a aprecia originalitatea artistică „proprie naţiuneĭ romîne, ear pentru D-vóstră architecţiĭ va fi „un cîmp vast de exploatat elementele architectureĭ naţionale.

„Beaŭ dar acest pahar în sănătatea frumóseĭ D-vóstră ţărĭ „şi artiştilor sĕĭ."

Acéstă mişcătóre cuvîntare, a fost priimită de întréga adunare cu cel maĭ mare entusiasm, închinînd toţĭ în sănătatea ilustruluĭ maestru şi óspete.

Dupĕ aceia d-nu Architect G. Mandrea a ridicat un toast în sănătatea arteĭ, muma comună a tutulor artiştilor de orĭ ce şcólă şi de orĭ ce naţionalitate.

*

Astfel s'a încheiat acéstă sĕrbătóre plină de veselie şi de bune poveţĭ, şi care va remîne neştérsă în inimile celor ce aŭ fost faţă.

NECROLOGIE

ARCHEOLOGUL SCHLIEMANN

O veste fórte tristă, care trebue să mîhnéscă nu numaĭ pe ceĭ ce se ocupă cu archeologia, dar pe toţĭ ómeniĭ de ştiinţă, este acea care ne-a sosit în ultimele momente, şi care ne anunţă mórtea unuia dintre ceĭ maĭ de frunte archeologĭ, mórtea archeologuluĭ *Schliemann*.

A vorbi aci despre tóte lucrările întreprinse de Schliemann, credem că este cu totul inutil, căcĭ fiecare din ceĭ-ce se ocupă cu ştiinţa, trebue nu numaĭ să nu fi audit, dar chiar să cunóscă maĭ de aprópe marile descoperirĭ făcute de el; ne vom mărgini numai a da aci câte-va notiţe scurte, în ceia-ce priveşte viaţa şi descoperirele acestuĭ mare archeolog european.

Schliemann s'a născut la anul 1822 la *Neu-Buckow* în *Meklemburg-Schwerin*. Incă de copil, începu să înveţe studiele comerciale, şi se apucă de negoţ într'o prăvălie de coloniale, dar, în urma unuĭ accident, el se duse la Hamburg unde se angajă pe bordul uneĭ corăbiĭ care pleca la Venezuela, maĭ tîrziŭ se înbolnăvi şi după ce se vindecă în spitalul din Amsterdam, intră într'o mare casă comercială din acel oraş. Invĕţă maĭ multe limbĭ: englesă, francesă, spaniolă, italiană, rusă, olandesă, şi fu trimis la Petersburg ca representant al caseĭ unde intrase. In acéstă calitate, el călători fórte mult prin Italia, Grecia, Egipt, Siria şi alte ţĕrĭ. Tóte aceste călĕtoriĭ îl făcură să părăséscă comerciul şi începu să călĕtoréscă şi să cerceteze cu deamĕnuntul maĭ tótă Grecia şi Asia mică; aceste locurĭ istorice îl atrăgeaŭ şi maĭ mult din ce în ce; atuncĭ el se apucă serios de lucru şi în fruntea a vre-o 150 de lucrătorĭ începu să scormoléscă pămĕntul cel preţios al Grecieĭ. El cerceta şi studia fórte minuţios acel tesaur antic.

Studia de la anul 1870 la 1882 pămîntul Hissaulik şi descoperi acolo şease oraşe; crezu maĭ întîĭ că a gàsit rămăşiţele vechiuluĭ oraş *Ilion*. In anul 1877

descoperi *Acropola din Mycena*; în 1884-1885, descoperi rămășițele orașului *Tyr* din Asia-Mică (Fenicia); și așa continuînd mereŭ cu aceiașĭ sîrguință făcu o mulțime și bogate descoperirĭ, carĭ aduseră un imens folos omenireĭ.

Tóte descoperirile sale, el le trimetea în patria sa, la Berlin, și pentru că ele eraŭ atît de numeróse, formaŭ o secțiune deosebită a museŭluĭ etnografic; pentru a i se da resplata, acea secțiune a museuluĭ purta numele seŭ. Tóte călĕtoriile și descoperirile ce le făcu într'un timp atît de lung, le-a descris în diferite lucrărĭ care pórtă numele orașuluĭ pe care le-a descoperit, în urma săpăturilor făcute.

Incă de la anul 1871, el se stabili definitiv în mijlocul cercetărilor sale, în Atena.

Schliemann, a părăsit lumea învĕțaților la 26 Decembre la Neapole; cînd voia să se ducă iar în Grecia spre a face alte cercetărĭ archeologice; în vîrstă fiind de 78 de anĭ.

DIVERSE

LUCRĂRILE DE ANUL ACESTA

De la un timp în cóce, se clădeşte un mare numĕr de edificiĭ publice în tótă țara. Statul și diversele administrațiĭ publice fac sacrificiĭ numeróse pentru a da tutulor autorităților un adăpost convenabil. Anul acesta va fi unul din ceĭ maĭ abundențĭ în clădirĭ publice. La Cîmpu-Lung, se va clădi școla Normală „Carol I“; la Ploeștĭ un liceŭ; la Bucureștĭ seminarul Central, archivele, palatele Cameriĭ și Senatuluĭ, complectarea școlilor municipale, etc.; la Iașĭ, Universitatea, seminarul, un teatru, un liceŭ extern, un liceŭ internat, institutele de cultură (anatomie, fisiologie etc.); la Călărașĭ, casarmele și palatul administrativ; la Tulcea un penitenciar; la Constanța, școlĭ, casino, magazine; la Craiova, palatul de justiție; la Brăila, palatul administrativ și judecătoresc; la Tîrgoviște, un spital, un gimnasiŭ, o școlă comunală.

Ministerul de interne continuă cu lucrările sale de penitenciare și de spitale rurale. Astfel că maĭ tóte autoritățile clădesc cîte ceva, cea ce probéză lipsa maĭ complectă de edificiĭ publice la noĭ în țară.

Intreprinzătoriĭ de lucrărĭ publice, n'aŭ să se plângă de lipsă de lucru. Ar fi de dorit însă ca să vedem printre eĭ maĭ mulțĭ ingínerĭ romînĭ, carĭ prin capacitatea lor aŭ dovedit că sunt bunĭ constructorĭ. Lipsa de capital e o piedică mare, dar o asociație de maĭ mulțĭ, ar face ca ceĭ cu fondurĭ să se apropie de o grupare technică bine întocmită. Acéstă idee o dăm în trécăt, căcĭ ea merită un studiŭ maĭ amănunțit pe viitor.

* * *

Pentru întocmirea proectelor archiveĭ statuluĭ; ministerul instrucțiuneĭ publice, a însărcinat pe d. architect G. Duca, care va merge în streinătate cu misiunea specială de a studia acest fel de clădire.

De asemenea d. inginer N. Cerchez, șeful serviciuluĭ construcțiunilor din ministerul instrucțiuneĭ publice, a primit însărcinarea de a studia institutele de cultură din streinătate — unde este în concediŭ — și a întocmi în urmă proectele necesare.

Procedeul ministeruluĭ ni se pare rațional și ar trebui aplicat pe o scară maĭ întinsă cu architecțiĭ ce îĭ însărcinéză cu diversele lucrărĭ.

* * *

La rîndul lor, antreprenoriĭ-ingínerĭ, caută a se pune la nivelul celor din țările înaintate. Astfel d. N. Cuțarida, inginer și antreprenor general al palatuluĭ de Justiție din Bucureștĭ, s'a dus în strĕinătate spre a studia și a aduce tóte aparatele și mașinele necesare organisăriĭ șantieruluĭ sĕŭ, făcĕnd din executarea acestuĭ important palat, un model de lucrare sistematică.

D. Cuțarida merită tóte laudele și încuragerile, dînd probe că nu e simplu speculant, ce caută să tragă numaĭ profite, dar e om de artă, care dorește progres și perfecționare.

* * *

Pe lîngă lucrările arătate maĭ sus, ministerul agriculturei, industriĭ, comerciuluĭ și domenielor, a cerut un credit de $2^1/_2$ milióne pentru a clădi locale diferitelor școlĭ dependinde de acest departament. In acest tabloŭ sunt coprinse: școla technică din Iașĭ; școla de agricultură de la Roman; școla de la Strehareț, școla de la Herĕstrĕŭ, institutul agronomic, etc.

AVIS

Se face cunoscut d-lor antreprenorĭ, abonațĭ aĭ noștri, că am luat cuvenitele mĕsurĭ, spre a le pune la dispoziție orĭ-ce fel de deslușirĭ asupra lucrărilor scóse în licitație saŭ în curs de preparare.

* * *

Domniĭ abonațĭ carĭ nu primesc *Analele* regulat cîte un numĕr pe fie-care lună, sunt rugațĭ a ne anunța spre a cerceta causa și a 'ĭ satisface.

* * *

Avînd în vedere diferite cererĭ de pe la autoritățĭ pentru a li se recomanda ómenĭ specialĭ, necesarĭ diferitelor serviciĭ publice, rugăm pe ceĭ ce doresc a găsi o ocupație specială să ne adreseze cererile d-lor spre a îĭ satisface.

* * *

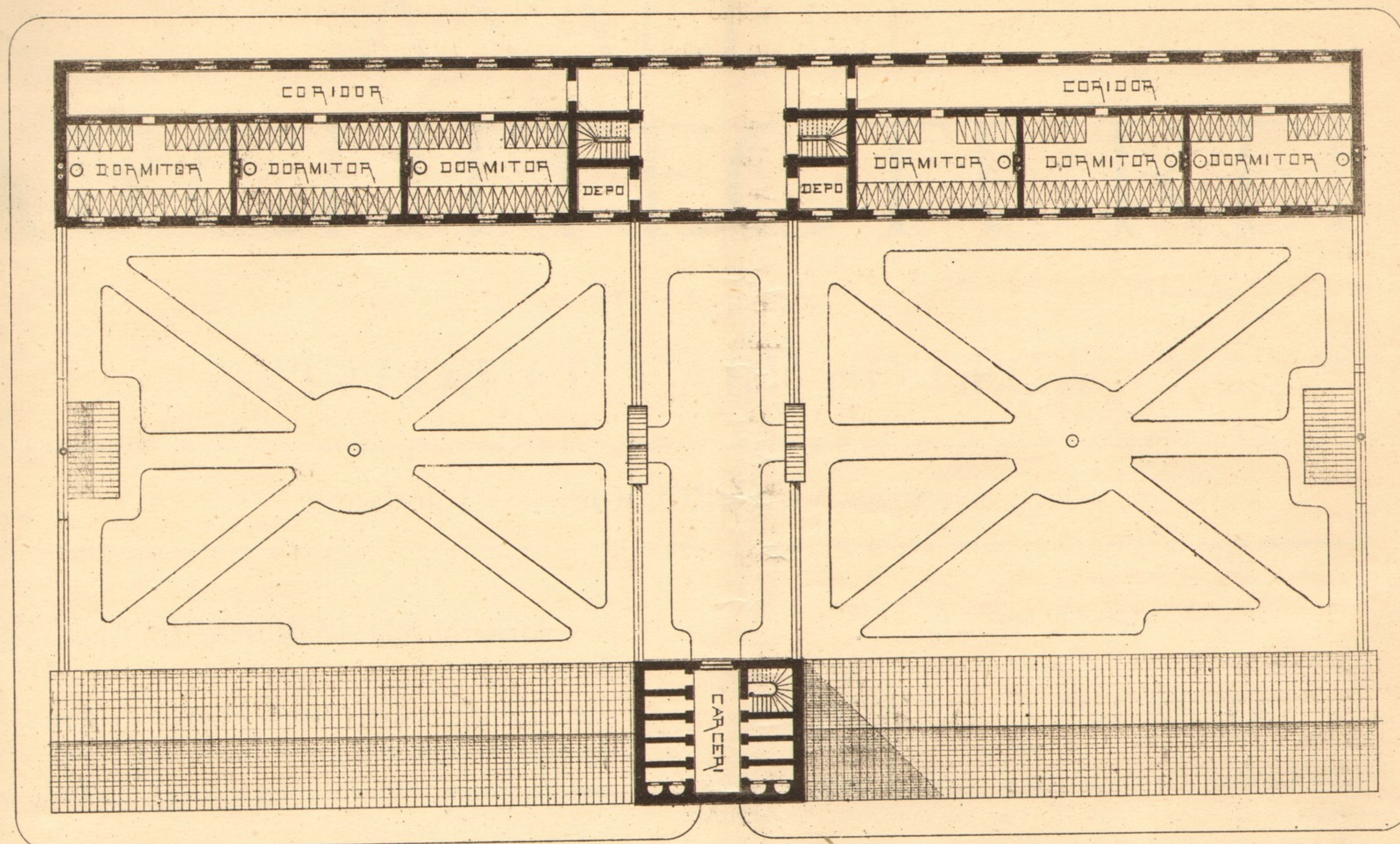
D-niĭ fabricanțĭ carĭ doresc a li se analisa materialele, saŭ a se face un studiŭ asupra lor, sunt rugațĭ a trimete cîte 3 probe la administrația Analelor, și va avea analisa gratuit.

* * *

D-niĭ abonațĭ care schimbă adresa, sunt rugațĭ a ne anunța, spre a ști unde trimetem rivista.

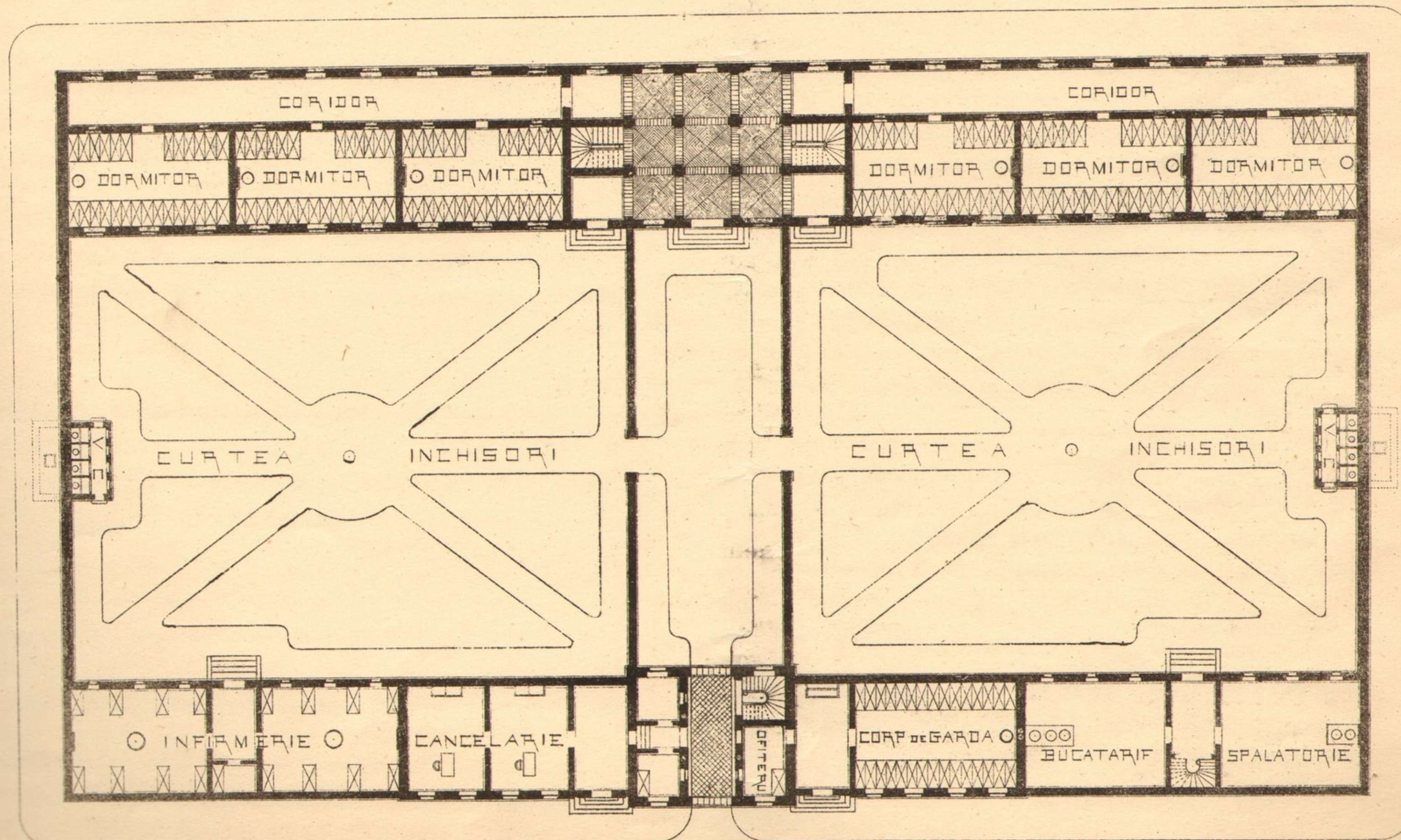
Administrația.

PENITENCIARU OCNELE-MARI

PLANU ETAGIULUI

PLANU PARTERULUI

ARCHITECT